

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalous

2021

Sini Lehto

SIVUTOIMISEN PIENYRITTÄJÄN TOIMINTAMUOTOJEN VERTAILU

– Yksinyrittäjyys vs. kevytyrittäjyys

Sini Lehto

SIVUTOIMISEN PIENYRITTÄJÄN TOIMINTAMUOTOJEN VERTAILU

- Yksinyrittäjäys vs. kevytyrittäjäys

On koko ajan yleisempää, että toimeentuloa voidaan hankkia samanaikaisesti useasta eri lähteestä. Sekä sivutyön tekeminen että pienyrittäjäys, sivutoimiyrittäjäys ja itsensä työllistäminen, esimerkiksi kevytyrittäjänä, ovat lisääntyneet. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vaihtoehtoja sivutoimisen yksinyrittäjän taloushallinnon ratkaisuille. Toimeksiantajana on päätoimisesti opettajana toimiva henkilö, joka työskentelee myös sivutoimisena yrittäjänä OP-kevytyrityspalvelun kautta.

Opinnäytteen teoriaosiossa selvitetään ensin sivutoimisen pienyrittäjän toimintaa määrittävät tekijät eli miten sivutoimisuus, yrityksen koko tai yritysmuoto vaikuttavat yrittäjän velvollisuuksiin. Lisäksi kiinnitetään huomiota sivutoimisen yrittämisen vaikutukseen palkansaajan etuihin. Tämän jälkeen käydään läpi, mitä velvoitteita yrittämiseen sisältyy näiden määrittävien tekijöiden rajoissa. Tavoitteena on selvittää mitä kirjanpitoon, verotukseen ja vakuutuksiin liittyviä velvoitteita sisältyy sivutoimiseen yksinyrittämiseen sekä kevytyrittämiseen.

Opinnäytetyön empiirisessä osiossa vastataan toimeksiantoon. Osiossa tehdään konkreettinen vertailu käytössä olevan laskutuspalvelun sekä itsenäisen yrittämisen välillä. Huomiota kiinnitetään yrittäjän velvollisuuksiin ja konkreettisiin toimenpiteisiin, joita toimeksiantajan tulee ottaa huomioon, mikäli hän siirtyy pois laskutuspalvelun käytöstä. Lisäksi tutkitaan, syntyykö laskutuspalveluun sisältyvien palveluiden korvaamisesta ylimääräisiä kustannuksia.

Sivutoimisen ja päätoimisen yrittämisen välille ei ole tehty tarkkaa rajanvetoa, eikä ole olemassa mitään tiettyjä raja-arvoja, jotka määrittäisivät sivutoimisen yrittämisen. Sivutoimisen toiminnan velvollisuuksia määrittävät rajat liittyvätkin usein liikevaihdon määrään, ja jokainen viranomaistaho tuntuu määrittäneen omat alarajansa pienelle tai vähäiselle liiketoiminnalle. Eri tahojen käyttämästä terminologia saattaa myös herättää epäselvyyttä. Tässä opinnäytetyössä koottiin yhteen tietoa nimenomaan sivutoimisen yritystoiminnan eri määritelmistä ja yrittäjän asemasta eri viranomaistahojen näkökulmasta sekä selkeyttämään laajaa termistöä. Toteutettu vertailu laskutuspalvelun sekä yksinyrittämisen välillä tarjoaa toimeksiantajalle vaihtoehtoja yritystoiminnan hallintaan sekä selkeyttää yksinyrittäjän velvollisuuksia.

ASIASANAT:

kevytyrittäjäys, sivutoimisuus, yrittäjäys, pienyrittäjäys,

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business

2021 | 42 pages, 4 pages in appendices

Sini Lehto

COMPARING MANAGEMENT TYPES OF SMALL PART-TIME BUSINESS

- Individual trade vs. light entrepreneurship service

It is increasingly common to have multiple sources of income. Side jobs, small businesses, part-time entrepreneurship, and self-employment have become more common. The theme of this thesis is individual entrepreneur's options for business management. The client for this thesis is a person who is a full-time teacher but also part-time entrepreneur through OP light entrepreneurship service.

First in the theoretical part of the thesis factors for part-time entrepreneurship are defined. What kind of an affect operating part-time, or the size and type of the company have on entrepreneur's obligations? In addition, attention is paid on how part-time entrepreneurship effects on employee's benefit. After this the obligations for entrepreneurship within these factors are studied. The objective of this theses is to clear up the obligations regarding bookkeeping, taxation, and insurances and how these differ if business is managed with the help of a light entrepreneurship service.

The objective of the empiric part is to compare the client's light entrepreneurship service with working as individual trader in a tangible manner. Attention is paid on figuring out differences in entrepreneurs' obligations and the concrete actions that the client must take if he decides to leave the light entrepreneurship service. Another aim is to work out actual costs that may occur when replacing light entrepreneurship service.

There is no actual defined line between full-time and part-time entrepreneurship. Many obligations in part-time entrepreneurship are defined by annual turnover and different authorities seem to have different definitions and limits for small business. The used terminology seems to differ just as much and may feel perplexing. This thesis gathers different definitions of part-time entrepreneurship and entrepreneurs' status in perspective of different authorities. It also seeks to clear out vast terminology. Implemented comparing of light entrepreneurship service and individual trade offers the client options for business management and clears out his obligations as an entrepreneur.

KEYWORDS:

light entrepreneurship, part-time, entrepreneurship, small business

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 SIVUTOIMINEN PIENYRITTÄJYYS	8
2.1 Luvanvaraisuus sivutoimisessa yrittämisessä	9
2.2 Toimintamuodot	10
2.2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	10
2.2.2 Osakeyhtiö ja osuuskunta	11
2.2.3 Kevytyrittäjä	13
2.3 Yrittäjyyden vaikutus sosiaaliturvaan ja tukiin	15
3 YRITTÄJÄN VELVOLLISUUDET	18
3.1 Välitön verotus	18
3.1.1 Ennakkoverot ja ennakkoperintärekisteri	20
3.1.2 Veronalaisen tulon laskeminen ja vähennyskelpottomat kustannukset	21
3.1.3 Verovapaat kustannusten korvaukset	22
3.2 Arvonlisäverovelvollisuus	23
3.3 Vakuutukset	25
3.4 Kirjanpito	26
3.4.1 Yhdenkertainen kirjanpito	28
3.4.2 Tilinpäätös	29
3.4.3 Itsenäinen vai ulkoistettu kirjanpito?	30
3.5 Verkkolaskutus	31
3.6 Yhteenveto velvollisuuksista eri toimintamuodoissa	31
4 CASE: TOIMINIMI X:N TOIMINTAMUOTOJEN VERTAILU	32
4.1 Laskutuspalvelun kustannukset	32
4.2 Vertailu OP-kevytyrittäjä vs. yksinyrittäjä	34
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	37
LÄHTEET	39

LIITTEET

Liite 1. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma

Liite 2. Mikroyrityksen lyhennetty tase

Liite 3 Yhteenveto eri toimintamuotojen välisistä eroista

Liite 4. Esimerkki toimeksiantajalle tehdystä Excel-pohjasta yhdenkertaiseen kirjanpitoon.

TAULUKOT

Taulukko 1. Kevytyrittäjän laskutuksesta vähennettävät erät (SPL Group Oy n.d). 15

Taulukko 2. OP-kevytyrityspalvelun laskutuksesta vähentämät erät. 33

Taulukko 3. Toimeksiantajayrityksen toiminnan vertailu OP-kevytyrityspalvelussa sekä yksinyrittäjänä. 35

1 JOHDANTO

Viime vuosina on puhuttu paljon työelämän murroksesta. Kyseisellä murroksella viitataan sellaisten megatrendien, kuten digitalisaation, automatisaation, globalisaation sekä kaupungistumisen, työelämävaikutuksiin. Käytännössä tämä saattaa tarkoittaa esimerkiksi sitä, että toimeentuloa saa samanaikaisesti useasta eri lähteestä tai että työurat ovat aiempaa pirstaloituneempia. Automatisaatiosta saattaa esimerkiksi seurata, että yhä useammalle on tarjolla kokopäiväisen palkkatyön sijasta vain osa-aikaista palkkatyötä. Työntekijä saattaa siirtyä tekemään samaa työtä oman yrityksen kautta. Sekä sivutyön tekeminen että pienyrittäjyys, sivutoimiyrittäjyys ja itsensä työllistäminen ovat lisääntyneet. (Järventaus & Kekäläinen 2018, 25–29.) Yhtenä itsensä työllistämisen muotona voidaan pitää myös ns. kevytyrittäjyyttä eli laskutuspalvelun kautta tapahtuvaa yrittämistä.

Tulevaisuudessa ei välttämättä voi valita palkkatyön tai yrittämisen välillä, vaan molempia saatetaan tehdä yhtäaikaaisesti. Ero kapenee sen välillä, onko päätoimisesti palkansaaja ja sivutoimisesti yrittäjä vai kenties päinvastoin. (Sekki & Härkönen 2020, 9.) Kuitenkin pienyrittämisestä ja sivutoimiyrittämisestä on kirjoitettu vielä varsin vähän. Suurella osalla heistä, jotka harkitsevat sivutoimista yrittämistä, ei ole koulutusta yrittäjyydestä tai esimerkiksi kirjanpidosta. Usein saatetaan tukeutua laskutuspalvelua tarjoaviin yrityksiin, vaikka yritystoiminta olisikin niin pientä, että taloushallinnon hoitaminen itsenäisesti ei olisi kovin vaativaa. Laskutuspalveluista saattaa tällöin kertyä turhia kuluja.

Tässä opinnäytetyössä käsitellään vaihtoehtoja sivutoimisesti harjoitettavan pienyritystoiminnan taloushallinnon järjestämiselle. Tällaisella yritystoiminnalla viitataan sellaiseen pienyrittämiseen, jonka tarkoitus on tuoda lisätuloa varsinaisen palkkatyön ohella ja joka työllistää pelkästään yrittäjän itse. Toiminnan tavoitteena ei ole välttämättä kasvattaa yritystoimintaa tai pyrkiä kohti päätoimista yrittämistä. Yritystoiminta saattaa liittyä johonkin rakkaaseen harrastukseen tai oman ammattiosaamisen laajempaan hyödyntämiseen. Tällaisen yritystoiminnan liikevaihto jää usein hyvin pieneksi, mistä seuraa, että velvoitteet esimerkiksi kirjanpidon osalta ovat helpotettuja.

Toimeksiantaja tässä opinnäytetyössä on päätoimisesti opettajana toimiva henkilö, joka työskentelee myös sivutoimisena yrittäjänä. Pääasiallinen yritystoiminta keskittyy tukiopetukseen, mutta yrittäjä tekee satunnaisesti myös atk-konsultaatiota. Yritystoiminta

tapahtuu tällä hetkellä OP-kevytyrittäjäpalvelun kautta. Yrittäjä on pohtinut, olisiko kannattavaa siirtää toiminta itsenäiseksi.

Opinnäytetyön tavoitteena on aluksi selvittää, mitä kirjanpitoon, verotukseen ja vakuutuksiin liittyviä velvoitteita sisältyy sivutoimisen pienyrityksen itsenäiseen harjoittamiseen ja miten yrityksen toiminta näiden puitteissa käytännössä tapahtuu. Pää tavoitteena on tehdä toimeksiantajalle konkreettinen vertailu käytössä olevan kevytyrityspalvelun sekä itsenäisen yrittämisen välillä. Toimeksiantaja toivoo tietoa velvollisuuksista ja päivämääristä, jotka hänen tulisi ottaa huomioon, mikäli hän siirtyy pois kevytyrittäjäpalvelusta. Lisäksi hän pohtii, syntykö kevytyrityspalveluun sisältyvien palveluiden korvaamisesta kustannuksia, jotka voisivat ylittää laskutuspalvelun kustannukset. Yrittäjä ei harkitse yritysmuodon vaihtamista, vaan pohtii, onko yritystoimintaa kannattavampaa jatkaa toiminnalla OP-kevytyrittäjäpalvelussa vai itsenäisenä toiminimiyrittäjänä. Tämän vuoksi vertailu tehdään näiden kahden vaihtoehdon välillä.

Opinnäytteen teoriaosiossa selvitetään ensin sivutoimisen pienyrittäjän toimintaa määrittävät tekijät eli miten sivutoimisuus, yrityksen koko tai yritysmuoto vaikuttavat yrittäjän velvollisuuksiin. Tämän jälkeen käydään läpi, mitä velvoitteita yrittämiseen sisältyy näiden määrittävien tekijöiden rajoissa. Työssä selvitetään myös, miten velvoitteet eroavat yksinyrittäjän ja kevytyrittäjän tilanteissa. Lähdemateriaalina hyödynnetään alan kirjallisuutta, asiantuntija-artikkeleita sekä virallisten tahojen, kuten Verohallinnon, ohjeistuksia.

Empiirisessä osassa vastataan opinnäytetyön toimeksiantoon. Aluksi käydään läpi yrittäjän lähtötilanne ja tarkemmin toimintaa OP-kevytyrittäjäpalvelun kautta. Tämän jälkeen sovelletaan teoriaa toimeksiantajan tilanteeseen ja määritellään mitkä velvollisuudet liittyvät yritystoimintaan. Vertailussa otetaan tarkasteluun myös laskutuspalvelusta syntyvät kustannukset sekä palvelun korvaamisesta mahdollisesti syntyvät kustannukset.

2 SIVUTOIMINEN PIENYRITTÄJYYS

Sivutoimisella yrittämisellä tarkoitetaan sellaista yritystoimintaa, joka ei ole yrittäjän pääasiallisen toimeentulon lähde. Yrittäjä saattaa päätoimisesti olla esimerkiksi palkansaaja, opiskelija tai eläkeläinen. Sivutoimisena yrittäjänä voi tietyn ehdoin toimia myös silloin, jos nostaa työttömyysetuutta. (Holopainen 2020, 192.) Sivutoimisuudelle voi olla monia eri syitä. Yrittäjän tähtäimessä saattaa olla päätoiminen yrittäjyys, ja sivutoimisuus on vain väli- tai testausvaihe. Yritystoiminnalla saatetaan hakea lisätuloja tai se voi liittyä harrastuksen rahoittamiseen. Sivutoimiseksi yrittäjäksi voi myös päätyä olosuhteiden pakosta. Yritystoiminta saattaa olla esimerkiksi niin sesonkiluonteista, ettei sitä ole mahdollista laajentaa kokoaikaiseksi. (Sekki & Härkönen 2020, 16.) Sivutoiminen yrittäjä voi toimia yksinyrittäjänä tai hyödyntää laskutuspalveluntarjoajia eli toimia nk. kevytyrittäjänä.

Varsinaisia raja-arvoja sivutoimisuudella ei ole tulojen tai yrittämiseen käytetyn ajan puolesta. Sivutoimisen yrittäjän velvollisuuksia voi tarkastella erilaisten yrittäjyyden määritelmien kautta. Verottajaa kiinnostaa esimerkiksi onko maksettu korvaus palkkaa vai työkorvausta, sillä tämä määrittelee maksajan ja maksun saajan velvollisuudet. Ennakkoperintälain mukaan palkkaa on kaikenlainen työ- ja virkasuhteessa saatu tulo, riippumatta siitä, onko se palkkaa, palkkiota, etuutta tai korvausta. Työkorvausta puolestaan on sellainen työstä saatu korvaus, jonka ei katsota olevan palkkaa. Määrittelyyn vaikuttaa usein se, onko osapuolten välillä solmittu työ- vai toimeksiantosopimus. Verottaja katsoo useimmiten, että kyse on yritystoiminnasta, mikäli toiminta on järjestetty yritystoiminnan harjoittamista varten, vaikka muutoin toiminta saattaakin olla lähellä työsuhteen tunnusmerkkejä. (Verohallinto 2019c.) Yrittäjän eläkevakuutus puolestaan tulee ottaa aina, kun yrittäjän eläkelain määrittelemät vaatimukset täyttyvät. Erillistä määritelmää sivutoimisuuteen ei ole, merkitystä on ainoastaan sillä, onko yritystoimintaa ylipäätään sekä yritystoiminnan arvioidun työtulon määrällä. (Eläketurvakeskus 2020.)

Myös termillä ”pienyrittäjyys” voidaan kuvata hyvin monenlaista yritystoimintaa. Kirjanpitolain määritelmän mukaan yritys, jonka liikevaihto on korkeintaan 12 000 000 euroa, taseen loppusumma 6 000 000 euroa ja jonka palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä, luokitellaan vielä pienyritykseksi. Tätä pienemmäksi määritellään mikroyritys, joka vastaavasti on yritys, jolla päättäneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi seuraavista raja-arvoista:

- 1) taseen loppusumma 350 000 euroa
- 2) liikevaihto 700 000 euroa
- 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä. (Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Mikroyrityksen määritelmällä on merkitystä, kun tulkitaan esimerkiksi yrityksen tilinpäätösvelvollisuutta sekä sen sisältöä (Holopainen 2020, 195). Verottaja puolestaan viittaa vähäiseen liiketoimintaan, kun 12 kuukauden tilikauden liikevaihto jää alle 15 000 euron. Vähäisen liiketoiminnan määritelmää käytetään arvonlisäverovelvollisuuden määrittelyssä. (Verohallinto 2021a.)

2.1 Luvanvaraisuus sivutoimisessa yrittämisessä

Sivutoiminen yrittäjä ei ole yleensä velvollinen ilmoittamaan yritystoiminnasta päätoimisen palkkatyönsä työnantajalle, ellei asiasta ole erikseen sovittu. Sivutoiminen yritystoiminta ei kuitenkaan saa olla sellaista, että se voisi vahingoittaa työnantajaa. Työnantajaa vahingoittava toiminta on esimerkiksi kilpaileva toimintaa tai sellaisen valmistelu. On tapauskohtaista, minkälainen toiminta tulee kulloinkin kysymykseen, ja arvioinnissa otetaan huomioon työn luonne sekä työntekijän asema. Sen sijaan, jos sivutoimista yritystoimintaa harkitseva yrittäjä on päätoimisesti kunnan tai valtion virkamies, voi olla tarpeen hakea erillistä sivutoimilupaa. Sivutoimilupaa haetaan, mikäli sivutoimeen joutuu käyttämään työaika. Jos sivutoimiluvan ehto ei täyty, riittää että tehdään ilmoitus työnantajalle. Virkamies ei myöskään saa toimia sellaisessa sivutoimessa, joka tekee hänet esteelliseksi tehtävässään, vaarantaa luottamuksen tasapuolisuuteen tai haittaa muilla tavoin hänen tehtävänsä asianmukaista hoitamista. (Holopainen 2020, 192.)

Muilta osin sivutoimisen yritystoiminnan luvanvaraisuuteen pätevät samat säännöt kuin päätoimiseen yritystoimintaan. Ennen minkä tahansa yritystoiminnan aloittamista kannattaa tarkistaa, onko toiminta sellaista, että se vaatii luvan tai ilmoituksen tekemistä. Luvan saamiseen voi vaikuttaa hakijan ammattipätevyys, oikeustoimikelpoisuus tai taloudellinen tilanne. Eri toimialat vaativat eri luvat, ja jotkin luvat ovat määräaikaista. Esimerkiksi elintarvikeala ja sosiaali- ja terveysala vaativat lupia usealta eri viranomaiselta. (Sekki & Härkönen 2020, 91.) Kutakin alaa koskevat luvat sekä mahdolliset luvat löytyvät esimerkiksi Suomi.fi palvelusta. (Suomi.fi n.d.)

2.2 Toimintamuodot

Sivutoimista yrittämistä voi harjoittaa eri yritysmuodoissa. Sopivan toimintamuodon valintaan vaikuttavat yrittäjien lukumäärä, pääoman tarve, yritystoiminnan vastuun jako, toiminnan joustavuus ja voitonjako eli se miten aikoo nostaa yritystoiminnan tuloja omaan käyttöönsä. Mikäli sivutoimista toimintaa on tulevaisuudessa tarkoitus laajentaa päätoimiseksi, kannattaa myös se ottaa huomioon yritysmuotoa valitessa. (Holopainen 2020, 21–23.) Yritysmuotojen välillä on sekä lainsäädännöllisiä että verotuksellisia eroja. Eri tilanteisiin soveltuvat eri yritysmuodot. (Sekki & Härkönen 2020, 70.)

Sivutoiminen yrittäjä toimii usein yksin. Kun yrityksellä on vain yksi perustaja ovat mahdollisia yritysmuotoja toiminimi, osakeyhtiö sekä osuuskunta. Yrityksen perustaminen tapahtuu samalla tavalla riippumatta siitä, onko yritystoiminta sivu- vai päätoimista. Yleensä kaikkien yritysmuotojen kohdalla tehdään perustamisilmoitus kaupparekisteriin. Ainoastaan yksityisellä elinkeinonharjoittajalla riittää pelkkä ilmoitus verohallintoon, jos yritystoiminta ei ole luvanvaraista, yrityksellä ei ole pysyvää liiketilaa ja jos ei ole palkattu perheen ulkopuolista työvoimaa. (Holopainen 2020, 193.)

2.2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityisestä elinkeinonharjoittajasta käytetään puhekielessä usein nimitystä toiminimi tai toiminimiyrittäjä. Termi ”toiminimi” viittaa kuitenkin lainsäädännöllisesti yrityksen nimeen riippumatta yritysmuodosta. (Suomen Yrittäjät 2019.) Yksityistä elinkeinonharjoittajaa tarkoitetaan myös silloin, kun puhutaan liikkeen- ja ammatinharjoittajista. Liikkeenharjoittajaksi katsotaan elinkeinonharjoittaja, jolla on kiinteä toimitila, jossa hän harjoittaa liiketoimintaansa. Liikkeenharjoittajan palveluksessa on myös useammin enemmän vierasta työvoimaa ja toimintaan vaadittava pääoma saattaa olla suurempi kuin ammatinharjoittajalla. (Holopainen 2020, 40.)

Yksityinen elinkeinon harjoittaja on vastuussa yrityksensä velvoitteista yksityisellä omaisuudellaan, kun puolestaan osakeyhtiössä tai osuuskunnassa yrittäjä vastaa velvoitteista pääsääntöisesti vain sijoittamansa pääoman määrällä. Tästä syystä toiminimiyrittäjä on sopivampi sellaiseen liiketoimintaan, joka ei vaadi runsasta pääomaa. (Holopainen 2020, 21–22.) Yksityisen elinkeinonharjoittajan henkilökohtainen omaisuus ei ole erillinen yrityksen omaisuudesta, muuten kuin kirjanpidon näkökulmasta. Yrittäjä vastaa siten

myös yrityksen veloista henkilökohtaisella omaisuudellaan eli yrityksen velkoja voidaan ulosmitata yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta. (Suomen Yrittäjät 2019.) Myös verotuksen näkökulmasta kaikki yrityksen tulot ovat yksityisen elinkeinonharjoittajan henkilökohtaisia tuloja ja verotetaan joko ansio- tai pääomatuloina. Mikäli yrityksen kautta tulot kasvavat suureksi, nousee myös veroprosentti sen mukana. Jos yrityksen tulos on siis suuri, on esimerkiksi osakeyhtiö kannattavampi, sillä sen kohdalla yrityksen tulos ei ole automaattisesti yrittäjän verotettavaa tuloa. (Accountor Group n.d a.) Se missä tämä raja menee, on yrittäjän oman harkinnan varassa.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on monella tapaa yritysmuodoista vähiten byrokraattinen. Yrityksen perustaminen ei vaadi kirjallisia sopimuksia tai vastaavia muodollisuuksia (Holopainen 2020, 40). Yksityisen elinkeinonharjoittajan tilikausi on pääsääntöisesti kalenterivuosi. Yrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa tehdystä työstä tai muitakaan luontoisetuja. Sen sijaan hän voi tehdä yksityisottoja. Mikäli yrittäjä käyttää yritystoiminnassaan omistamaansa toimitilaa, hän ei voi periä siitä vuokraa. (Tomperi 2018, 111.)

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen sopii hyvin sivutoimimiseen yrittämiseen, jossa yrittämisen riskit eivät ole tavallisesti yhtä suuret kuin päätoimisessa yrittämisessä. Monet helpotukset esimerkiksi kirjanpidon osalta koskevat vain yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Esimerkiksi osakeyhtiöille ja osuuskunnille kahdenkertainen suoriteperusteinen kirjanpito on pakollista, kun taas pientä liiketoimintaa harjoittava yksityinen elinkeinonharjoittaja voi pitää yhdenkertaista kirjanpitoa (Holopainen 2020, 194).

2.2.2 Osakeyhtiö ja osuuskunta

Yksinyrittäjälle myös osakeyhtiö ja osuuskunta ovat mahdollisia yritysmuotoja. Tällaisissa yhden yrittäjän yhtiöissä tulee kuitenkin olla hallituksessa ainakin yksi varajäsen. (Holopainen 2020, 21.)

Osakeyhtiön perustaminen vaatii perustamissopimuksen, yhtiöjärjestyksen, hallituksen kokouksen pöytäkirjan ja suositeltua on myös tehdä osakassopimus. Perustamissopimuksessa määrätään yhtiön osakkeista. Siitä ilmenevät sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat ja heidän merkitsemänsä osakkeet, osakkeen merkintähinta, osakkeen maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet. Osakkeen merkintähinta voi olla myös nolla, jolloin maksuaikaa ei mainita. Yhtiöjärjestys puolestaan sisältää vähintään tiedot toiminimestä, kotipaikkana olevasta Suomen kunnasta sekä toimialasta.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan usein määrätä muistakin yritykseen ja yrityksen toimintaan liittyvistä asioista. Lisäksi tilikaudesta määrätään joko yhtiöjärjestyksessä tai perustamissopimuksessa. Osakassopimuksessa voidaan puolestaan määrätä osakkaiden välisistä velvollisuuksista ja oikeuksista yhtiössä. Osuuskunta vaatii samantyyppiset dokumentit, jotka sen tapauksessa ovat perustamissopimus, osuuskunnan säännöt ja hallituksen kokouksen pöytäkirja. Suositeltavaa on lisäksi tehdä jäsensopimus. (Holopainen 2020, 43–56.)

Osakeyhtiö voi soveltua myös sivutoimiseen yrittämiseen, varsinkin jos yritystoimintaa on tarkoitus tulevaisuudessa laajentaa tai jos se vaatii runsaasti aloituspääomaa. Osakeyhtiöllä on esimerkiksi yksityistä elinkeinonharjoittajaa useampia mahdollisuuksia ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen. Osakeyhtiö mahdollistaa verosuunnittelun laajemmin kuin yksityinen elinkeinonharjoittaminen. Yrittäjä voi vaikuttaa henkilökohtaisesti verotettavaan tuloon päättämällä, miten yrityksen tulosta käsitellään. Osakeyhtiö voi maksaa osakkaille palkkaa, ja tuloksesta voidaan jakaa osinkoa. Yrittäjän nostamaa palkkaa verotetaan ansiotulona verokortin mukaan, osinkoa puolestaan pääomatulona tai ansiotulona riippuen osingon määrästä ja yhtiön nettovarallisuudesta. Erotuksena yksityiseen elinkeinonharjoittajaan, yhtiöiden, eli osakeyhtiön ja osuuskunnan, omistajilla on rajoitettu vastuu. Omistajat ovat vastuussa yrityksen toiminnasta vain sijoittamallaan pääomalla. Poikkeuksena sellaiset yrityksen lainat, joita osakkaat ovat toimineet takajana henkilökohtaisella omaisuudellaan. (Accountor Group n.d b.)

Osakeyhtiön päätökset tekee yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa. Päätökset perustuvat usein enemmistöperiaatteeseen, ja osakkaat äänestävät osakkeidensa määrällä, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä näistä toisin. Varsinainen yhtiökokous on osakeyhtiössä pakollinen, ja se pidetään kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta, tilikauden voiton käyttämisestä, vastuuvapaudesta hallitukselle sekä mahdolliselle hallintoneuvokselle ja toimitusjohtajalle sekä muista asioista, joista voidaan määrätä yhtiöjärjestyksessä. Kokouksessa valitaan myös jäsenet hallitukseen, joka on ainoa pakollinen hallintoelin, sekä myös mahdollisen hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja. Osakeyhtiön hallituksessa tulee olla 1-5 jäsentä, ja mikäli jäseniä on alle kolme, tarvitaan ainakin yksi varajäsen. Mikäli osakeyhtiöllä on toimitusjohtaja, valitsee hallitus hänet. (Holopainen 2020, 30–32.) Kun osakeyhtiössä on vain yksi osakas, hän pitää yhtiökokouksen yksin. Yhtiökokouksessa tulee päättää samoista asioista kuin

useamman osakkaan tapauksessa. Ainoalla osakkeenomistajalla on kaikki päätäntävalta ja hän on hallituksen ainoa varsinainen jäsen. (Minilex Oy n.d)

Ylimääräinen yhtiökokous voidaan myös pitää, jos siitä määrätään yhtiöjärjestyksessä, hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai sitä vaatii tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, joilla on yhteensä kymmenesosa osakkeista. Yhtiön asioista voidaan kuitenkin päättää ilman yhtiökokousta, mikäli osakkeenomistajat ovat yksimielisiä. Päätös on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava. (Holopainen 2020, 32.) Yhden osakkaan tilanteessa yksimielinen päätös syntyy automaattisesti, ja ylimääräisille kokouksille ei ole tarvetta.

Osuuskuntalain mukaan, ja osakeyhtiöstä eroten, osuuskunnan tarkoitus ei ole hankkia voittoa jäsenilleen, ellei toisin määrätä osuuskuntaa perustettaessa. Sen tehtävä on harjoittaa taloudellista toimintaa, joka tukee jäsenten taloudenpitoa ja elinkeinoa. Nettovarallisuus ja ylijäämä kuuluvat osuuskunnalle ja ylijäämää voi jakaa jäsenille vain, jos säännöissä niin määrätään. Osuuskunta eroaa muista yritysmuodoista siinä, että jäsenyys on joustavaa. Toimintaan on helppo ottaa mukaan lisää jäseniä ja yhtä yksinkertaista on erota. Osuuskunnassa vaihtuvaa voi olla sekä jäsenmäärä, osuuksien lukumäärä, että osuuspääoma. (Holopainen 2020, 23.) Vaikka osuuskunnan voi perustaa yksin, se soveltuu parhaiten yhteisölliseen toimintaan. Sivutoimiseen tai osa-aikaiseen yritystoimintaan osuuskunta on hyvä yritysmuoto toiminnan joustavuuden vuoksi. Osuuskunnan jäseniä pidetään työttömyysturvalain mukaan yrittäjinä vain, jos heillä on yli 15 % omistusosuus osuuskunnasta. Tämä syntyy, kun osuuskunnalla on vähemmän kuin seitsemän jäsentä. (Accountor Group n.d d.)

2.2.3 Kevytyrittäjäyys

Yritystoimintaa voi harjoittaa myös niin kutsuttuna kevytyrittäjänä. ”Kevytyrittäjäyys” ja ”kevytyrittäjä” ovat termeinä hieman hankalia, sillä ne eivät perustu mihinkään viralliseen määritelmään. Kevytyrittäjäyhdellä viitataan itsensä työllistämiseen ulkopuolisen laskutuspalveluntarjoajan kautta. Laskutuspalvelun kautta kevytyrittäjä voi laskuttaa asiakkaitaan, ja laskutuspalvelu maksaa yrittäjälle korvauksen. Korvauksen maksu tapahtuu joko palkkana tai työkorvauksena riippuen siitä, minkä tyyppisestä laskutuspalvelusta on kyse. (Sekki & Härkönen 2020, 70–71.) Laskutuspalveluyritys solmii asiakkaan, eli kyseessä olevan kevytyrittäjän, kanssa joko muodollisen työsopimuksen tai laskutussopimuksen. Muodollisen työsopimuksen solmineelle kevytyrittäjälle maksetaan palkkaa ja

laskutussopimuksen solmineelle työkorvausta. Laskutussopimusta solmittaessa kevytyrittäjälle muodostuu usein y-tunnus ja yritysmuodoksi yksityinen elinkeinonharjoittaja. (Verohallinto 2019b.)

Kevytyrittäjän yrittäjästatus riippuu siitä, minkä tyyppisen laskutuspalvelun kautta toiminta tapahtuu. Jos kevytyrittäjälle syntyy y-tunnus, on yrittäjästatuksen tulkinta identtinen yksityisen elinkeinonharjoittajan kanssa. Jos y-tunnusta ei muodostu, vaan korvaus tapahtuu palkanmaksun kautta, on tulkinta yrittäjästatuksesta monimutkaisempi. Työttömyysturvan ja eläkelainsäädännön näkökulmasta kevytyrittäjä tulkitaan yrittäjäksi. Kuitenkin kirjanpidollisesti kevytyrittäjä on palkansaaja eli hän ei ole kirjanpitovelvollinen. Kevytyrittäjä on kuitenkin velvoitettu maksamaan YEL-vakuutusmaksu, mikäli kriteerit siihen täyttyvät. Yritystoiminta voi vaikuttaa myös työttömyysetuuden saamiseen. (Sekki & Härkönen 2020, 70–71.)

Toiminta sellaisen kevytyrityspalvelun kautta, jossa yrittäjälle muodostuu toiminimi, ei eroa juurikaan yksinyrittämisestä. Yrityksen laskut kiertävät toiminimen kautta ja palveluntarjoaja hoitaa yrityksen kirjanpidon ja verotuksen tilitoimiston tapaan. (Sekki & Härkönen 2020, 70.)

Kevytyrityksen perustaminen tapahtuu rekisteröitymällä palveluun palveluntarjoajan sivuilla. Yleensä rekisteröitymiskustannuksia ei ole. Kun aloitetaan yritystoimintaan liittyvä työ, tehdään palveluun yleensä työnaloitusilmoitus. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli työhön tai palveluun liittyy tapaturmavakuutus, sillä ilmoituksella vakuutus tulee voimaan. Kuluja palvelun käytöstä syntyy, kun lasku lähetetään. Koko asiakkaalta laskutettavaa summaa ei siis saa suoraan itselleen. Asiakkaalta laskutettavasta summasta vähennetään laskutuspalvelun oma palvelumaksu, joka tavallisesti on n.5 % laskutettavasta summasta. Kun maksettu korvaus on palkkaa, vähennetään myös sairausvakuutusmaksu sekä ennakonpidätys ansiotuloveroprosentin mukaan. Lisäksi voidaan vähentää tapaturmavakuutusmaksu sekä lisäveloitus, riippuen palveluntarjoajan toimintatavoista. Lisäveloitukseen saattaa sisältyä erilaisia palveluja, esimerkiksi neuvontaa. Summasta vähennetään vielä YEL-vakuutus, mikäli vakuuttamisvelvollisuuden ehdot täyttyvät. Arvonlisävero lisätään asiakkaalta laskutettavaan summaan, vaikka kevytyrittäjä itse ei ole arvonlisäverovelvollinen. Tämä johtuu siitä, että arvonlisäverovelvollisuus kohdistuu laskutuspalvelua tarjoavaan yritykseen. (Holopainen 2020, 199–201.)

Kevytyrityspalveluiden laskutusehdot poikkeavat jonkin verran toisistaan, joten hinnoitellaan ja laskutusperusteisiin kannattaa tutustua tapauskohtaisesti. Palveluntarjoajilla on

usein sivuillaan tulolaskureita, joilla voi kokeilla vapaasti, minkä verran laskutuksesta saa palkkana. Taulukossa 1 esitetään esimerkki kevytyrittäjän laskutuksesta vähennettävistä eristä. Esimerkissä on hyödynnetty Ukko.fi palvelun tarjoamaan tulolaskuria. Esimerkissä yrittäjä laskuttaa asiakkaalta 1000 euroa. Laskutuspalveluyritys lisää tähän summaan arvonlisäveron. Esimerkissä oletetaan, että kevytyrittäjän verokortin mukainen ansiotuloveroprosentti on 20 %. Laskuri olettaa, että työhön ei sisälly tapaturmavakuutusta.

Taulukko 1. Kevytyrittäjän laskutuksesta vähennettävät erät (SPL Group Oy n.d).

	ei YEL-velvollisuutta	YEL-velvollinen
Laskutettava summa alv 24 %	1 240,00 €	1 240,00 €
Laskutettava summa alv 0 %	1 000,00 €	1 000,00 €
Bruttopalkka	1 000,00 €	1 000,00 €
<i>Ennakonpidätys (20 %)</i>	-200,00 €	-200,00 €
<i>YEL-vakuutus (24,1 %)</i>		-241,00 €
<i>Sairausvakuutusmaksu 1,53 %</i>		-15,30 €
<i>Palvelumaksu (5 %)</i>	-50,00 €	-50,00 €
<i>Lisäveloitus (2,9 %)</i>	-29,00 €	-29,00 €
Maksetaan tilille	721,00 €	464,70 €

Laskutuspalvelut sopivat erityisesti yritystoiminnan kokeiluun sekä satunnaiseen keikkaluontoiseen lisätyöhön. Laskutuspalvelun hyödyntäminen sopii parhaiten palveluiden myyntiin. Palvelun kautta voi kokeilla omaa yritysidea, sillä tavallisesti palvelusta syntyy kustannuksia vasta laskutustilanteessa. Vaikka laskutuspalvelun hyödyntämisestä syntyisi kustannuksia enemmän kuin muusta yritysmuodosta, voi se olla sen arvoista, jos kokee yrittämiseen liittyvän byrokratian vaikeaksi tai jos toiminta on hyvin satunnaista. Jos liiketoiminta alkaa tuottamaan enemmän tuloa, kannattaa usein ennemmin siirtyä yksinyrittäjäksi. (Accountor Group n.d c.)

2.3 Yrittäjyyden vaikutus sosiaaliturvaan ja tukiin

Sosiaaliturva koostuu erilaisista palveluista tai etuuksista, joilla pyritään turvaamaan riittävä toimeentulo kaikissa elämäntilanteissa (Kansaneläkelaitos 2019). Yrittäjän sosiaaliturvan perustana on YEL-vakuutukseen arvioitu YEL-työtulo. YEL-vakuutus on

perustana tietenkin yrittäjän aikanaan saamalle eläkkeelle, mutta arvioitu työtulo vaikuttaa muuhunkin sosiaaliturvaan. Esimerkiksi Kela maksaa sairaus- tai vanhempainpäivärahaa perustuen arvioituun työtuloon. YEL-vakuutettu yrittäjä voi myös kuulua yrittäjien työttömyyskassaan, jos YEL-työtulo on vuonna 2021 vähintään 13 247 euroa. (Eläketurvakeskus 2020.)

Sivutoiminen yrittäjä saattaa pudota johonkin palkansaajan ja päätoimisen yrittäjän väli-maastoon sosiaaliturvan kannalta. Sivutoiminen yrittäjä on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen, mutta yritystoiminnan tulot saattavat jäädä alle yrittäjien työttömyyskassan alarajan. Sivutoiminen yrittäminen voi kuitenkin vaikuttaa palkansaajan työttömyysetuuden saamiseen. Yritystoiminnan tulot otetaan huomioon ja työttömyysetuuden määrä sovitetaan sen mukaan. Jotkin tilanteet vaativat tapauskohtaista arviointia, jossa otetaan huomioon yritystoiminnan laajuus. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b.)

Jos yritystoimintaa aloittaa työttömänä, ensimmäisen neljän kuukauden ajan voi yritystoiminnan ohella saada soviteltua työttömyysetua. Sovitettu työttömyysetuus tarkoittaa käytännössä sitä, että yritystoiminnan tulot vähentävät varsinaisen työttömyysetuuden määrää. Neljän kuukauden ajanjaksolla ei arvioida erikseen yrittäjyyden pää- tai sivutoimisuutta. Tämän ajanjakson jälkeenkin etuutta voi jatkaa, mikäli TE-toimisto arvioi yritystoiminnan sivutoimiseksi. Sivutoimisuuden määritykseen vaikuttaa pääasiassa yritystoiminnan vaatima työmäärä. Mikäli työmäärä ei estä kokoaikaisen työn vastaanottamista, tulkitaan yritys yleensä sivutoimiseksi. Varsinaista viikoittaista tuntirajaa ei ole, eikä yritystoiminnan tulojen määrällä ole vaikutusta arviointiin. (Holopainen 2020, 198.) Sovitettua työttömyysetuutta voi saada myös, jos työllistyminen yritystoiminnan kautta kestää enintään 2 viikkoa. Vaikka yritystoimintaan käytetyllä tuntimäärällä ei olisi vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta, on yritystoiminnan tuloilla vaikutusta saadun tuen määrään. Työttömyysetuuteen liittyy suojaosa, joka on se rahamäärä, jonka voi ansaita ilman että se vaikuttaa työttömyysetuuden saamiseen. Sovitetussa työttömyysetuudessa tulot, jotka ylittävät tämän suojaosan, vaikuttavat työttömyysetuuden määrään. Suojaosa on tavallisesti n. 300 euroa. Jokainen suojaosan ylittävä ansaittu euro vähentää etuutta 0,50 €. Suojaosan tarkkaan määrään vaikuttaa se, miten usein etuutta maksetaan. (Kansaneläkelaitos 2020.)

Sivutoimista yritystoimintaa voi harjoittaa, vaikka nostaisi opintotukea. Opintotukeen vaikuttaa tukikuukausien perusteella määräytyvä vuositulojaraja, joka ei saa ylittyä. Itse tulorajan kannalta ei ole merkitystä tuleeko opiskelijan tulo yritystoiminnasta vai palkkatyöstä. Yritystoiminnasta huomioidaan yritystoiminnan tulos. Mikäli tuloraja ylittyy, perii

Kela takaisin opintorahaa. (Sorsa 2019.) Pienimutainen sivutoimiyrittäminen voikin olla mahdollista myös tilanteissa, joissa toimeentulo on jonkin tuen varassa ja päätoimisen toimeentulon hankkiminen ei ole mahdollista. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, kun työtulot ovat vuonna 2021 enintään 837,59 euroa kuukaudessa. Työtulon alaraja on muuttunut ja sen ajantasainen määrä kannattaa tarkistaa Kelan sivuilta. (Kansaneläkelaitos 2021.) Sivutoimisen yrittämisen mahdollisuus ylipäättään kannattaa aina varmistaa etukäteen Kelan asiointipalvelusta.

Sivutoimiseen yrittämiseen ei myönnetä starttirahaa. Starttiraha on tuki, jota voidaan maksaa aloittavalle yrittäjälle edistämään yritystoimintaa sekä työllistymistä. Sitä myönnetään yrittäjälle, joka aloittaa yrittämisen päätoimisesti. Starttirahaa voidaan kuitenkin myöntää sivutoimiselle yrittäjälle, joka laajentaa toimintaansa päätoimiseksi. Starttirahaa haetaan TE-toimiston Oma asiointi -palvelussa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021a.)

3 YRITTÄJÄN VELVOLLISUUDET

Sivutoimiseen yrittämiseen liittyvät pitkälti samat velvollisuudet kuin päätoimiseenkin yrittämiseen. Esimerkiksi verotukseen sekä yrittäjän eläkevakuutukseen liittyvät velvollisuudet ovat lainsäädännöllisiä ja siten pakollisia. Pienimuotoista liiketoimintaa on kuitenkin helpotettu monilla osa-alueilla. Esimerkiksi mikrokokoinen yksityinen elinkeinonharjoittaja voi pitää yhdenkertaista kirjanpitoa ja ei ole tilinpäätösvelvollinen (Tomperi 2018, 111–112). Myös sillä on vaikutusta, onko yritystoiminta jatkuvaa vai satunnaista.

3.1 Välitön verotus

Välitön verotus on sellaista, joka kohdistuu suoraan veron maksajaan. Välittömiä veroja ovat valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero ja yhteisön tulovero. (Tomperi 2018, 181.) Yritystoiminnan tulosta maksetaan veroa. Verotuksen määrä ja verotuksen kohde riippuvat yritysmuodosta. (Holopainen 2020, 171.) Veroa maksetaan verotettavan tulon perusteella. Yksinkertaisesti yritystoiminnan verotettava tulo syntyy vähentämällä veronalaisista tuloista vähennyskelpoiset menot. Verovuosi on ajanjakso, johon verotus kohdistuu. Tavallisesti verovuosi on kalenterivuosi. Mikäli liiketoimintaa harjoittavan verovelvollisen tilikausi on kuitenkin kalenterivuodesta poikkeava, koostuu verovuosi siitä tai niistä tilikausista, jotka ovat kalenterivuoden aikana päättyneet. (Tomperi 2018, 181–182.) Yritystoiminnan tulovero maksetaan usein ennakkoveronkannon kautta ja tarkistetaan lopullisessa verotuksessa.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verorasitus kohdistuu yrittäjään itseensä eli häntä verotetaan luonnollisena henkilönä. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on oikeutettu 5 % yrittäjävähennykseen, joka on siis yrittäjälle verotonta tuloa. Tämä vähennys tehdään yritystoiminnan tuloksesta. Vähennyksen jälkeen yritystoiminnasta saatava tulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi. Ansiotuloa verotetaan verokortin osoittaman prosentin mukaisesti yhdessä mahdollisten muiden tulojen kanssa. (Holopainen 2020 172.) Pääomatuloksi luetaan omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu tulo, jota varallisuuden katsotaan kerryttäneen, kuten esimerkiksi korkotulot, vuokratulot tai myyntivoitot. Pääomatulosta maksettavan veron määrä on 30 %. Jos pääomatulot ylittävät 30 000 euroa, on tämän ylittävän osuuden vero 34 %. Ansiotuloa on sellainen tulo, joka ei ole pääomatuloa. (Tomperi 2018, 184.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan pääomatulon osuus määritetään yrityksen nettovarallisuuden avulla. Nettovarallisuus saadaan, kun vähennetään yritystoiminnan varat yritystoiminnan veloista. (Tomperi 2018, 185–186.) Nettovarallisuuteen laskettavia varoja ovat mm. koneet ja kalusto, tavarat eli varasto, kiinteistöt, myyntisaamiset sekä käteisvarat. Yrityksen normaalia pankkitiliä ei lasketa osaksi varallisuutta. Velkoja voivat olla esimerkiksi ostovelat tai pankista haettu laina. Jos velkoja on enemmän kuin varoja, ei yrityksellä ole nettovarallisuutta. (Sekki & Härkönen 2020, 80–81.) Nettovarallisuuteen lisätään tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista 30 % osuus, mikäli palkanmaksua on ollut. Näin saadaan pääomatulon laskentaperuste. Tästä laskentaperusteesta 20 % katsotaan pääomatuloksi. Yrittäjä voi kuitenkin vaihtoehtoisesti valita, että pääomatuloksi katsotaan vain 10 % saadusta pääomatulon laskentaperusteesta tai että verotus tapahtuu kokonaan ansiotulona. (Tomperi 2018, 185–186.)

Yhteisöjä, kuten osakeyhtiötä ja osuuskuntaa, verotetaan itsenäisinä verovelvollisina eli verotusrasite kohdistuu yhtiöön. Yhteisöt maksavat tulostaan yhteisön tuloveroa, jonka suuruus on 20 %. (Tomperi 2018, 189.) Yhteisövero on suhteellinen vero, eli veroprosentti on sama riippumatta tulojen määrästä (Holopainen 2020, 171).

Yritystoiminnan tulos on yksityisellä elinkeinonharjoittajalla verotuksen jälkeen siis yrittäjän omaa rahaa. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tekemä tulos on yhteisöveron maksamisen jälkeen yhtiön rahaa. Yrittäjä ei voi nostaa varoja yhtiöstä verovapaasti, vaan häntä verotetaan henkilökohtaisesti joko palkanmaksun tai osingonjaon kautta. (Sekki & Härkönen 2020, 81, 87.) Osuuskunnan tekemä tulos eli ylijäämä on osuuskuntalain mukaan osuuskunnalle kuuluvaa. Tästä pääsäännöstä voidaan kuitenkin poiketa, jos määrätään osuuskunnan säännöissä, että ylijäämää voidaan jakaa jäsenille ja osuuden omistajille. (Verohallinto 2021e.)

Osingon verotus riippuu siitä, onko osingon nostaja luonnollinen henkilö vai osakeyhtiö, sekä se nostetaanko osinko julkisesti noteeratusta eli pörssiin kirjautuneesta yhtiöstä vai yksityisestä osakeyhtiöstä. Myös osinkoa verotetaan pääomatulona sekä ansiotulona. (Tomperi 2018, 189.) Sivutoimisen yrittäjän tilanteessa on todennäköistä, että osingon nostaja on luonnollinen henkilö ja osinko nostetaan yksityisestä osakeyhtiöstä. Osingonjaosta ei veroteta enää erikseen yhtiötä. Jaettua osinkoja ei voi myöskään vähentää yrityksen verotuksessa. (Sekki & Härkönen 2020, 81.) Osinkoa voi jakaa myös työpanososinkona, kun yritys ei ole julkisesti noteerattu yhtiö ja työpanoksena jaettavasta osingosta määrätään yhtiöjärjestyksessä. Työpanososinko jaetaan tehdyn työpanoksen perusteella, ei osakkeiden tai osuuksien omistuksen perusteella. Työpanososinkoa verotetaan

kuten palkkaa tai työkorvausta, riippuen siitä missä muodossa se jaetaan. Työpanosinko on myös yritykselle vähennyskelpoinen meno, sinä verovuotena, kun päätös osinjonjaosta on tehty. (Verohallinto 2021f.)

Kevytyrittäjän verotus riippuu siitä, onko hänelle muodostunut y-tunnus vai ei. Jos y-tunnusta ei ole ja yritystoiminta tapahtuu muodollisessa työsuhteessa, maksetaan korvaus palkkana ja verotetaan ansiotulona. (Sekki & Härkönen 2020, 80.) Jos kevytyrittäjälle muodostuu y-tunnus, häntä verotetaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

3.1.1 Ennakkoverot ja ennakkoperintärekisteri

Ennakkoverolla tarkoitetaan tuloveroja, jotka maksetaan etukäteen yrittäjän arvioiman tulosodotuksen perusteella. Jos verovuoden tai tilikauden lopuksi huomataan, että ennakkoveroa on maksettu liian vähän, korjataan sitä ennakontäydennysmaksulla. Jos puolestaan ennakkoveroa maksetaan liikaa, saa sen takaisin veronpalautuksena. (Verohallinto 2020a.) Ennakkoveroa ei makseta kerralla, vaan se jakautuu maksueriksi. Maksuerien määrä riippuu ennakkoveron määrästä sekä siitä onko maksaja yhteisö tai muu kuin yhteisö, kuten henkilöasiakas tai yksityinen elinkeinonharjoittaja. Yhteisölle pienin määrättävä ennakkovero on 500 euroa ja muille 170 euroa. Tätä pienemmät summat käsitellään kerralla lopullisessa verotuksessa. (Verohallinto 2020b.)

Ennakkoperintärekisteriin ilmoittautuminen merkitsee sitä, että yritys hoitaa ennakkoveron maksamisen itse. Jos yritys ei ole ilmoittautunut ennakkoperintärekisteriin, täytyy yrityksen asiakkaan laskutuksen sisältää ennakonpidätys veloitetusta kauppahinnasta. Ennakkoperintärekisteriin liittyminen vaikuttaa ainoastaan työ- tai käyttökorvauksen laskutukseen. Käyttökorvauksella tarkoitetaan korvausta, joka voidaan maksaa esimerkiksi patentin tai tavaramerkin käyttämisestä. Ennakkoperintärekisteriin liittymistä edellytetään ainoastaan toiminnalta, jota harjoitetaan tulonhankkimistarkoituksessa. (Verohallinto 2021b.) Ennakonpidätyksen suuruus riippuu siitä, kuka on korvauksen saaja. Osakeyhtiön ja osuuskunnan sekä myös yhtymien, kuten avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö, tapauksessa ennakonpidätys on 13 % suuruinen. Jos korvauksen saaja on luonnollinen henkilö, kuten yksityinen elinkeinonharjoittaja, ennakonpidätys määräytyy hänen verokorttinsa ansiotuloveroprosentin mukaan. Ilman verokorttia ennakonpidätys on 60 %. (Holopainen 2020, 86.)

Kuluttajat voivat tavallisesti tehdä kotitalousvähennyksen esimerkiksi remontointiin tai kotisiivoukseen liittyvän työn osalta. Jos palvelua tarjoava yritys ei kuulu ennakkoperintärekisteriin, eivät kuluttaja-asiakkaat voi tätä vähennystä tehdä. Tämä saattaa vaikuttaa kuluttajien ostopäätökseen. Ennakkoperintärekisteriin ei merkitä sellaisia yrityksiä, jotka ovat olennaisesti laiminlyöneet velvollisuuksiaan kirjanpidon tai verotuksen osalta. Siten ennakkoperintärekisteriin kuulumisen merkitsee, että yritys hoitaa veronsa ja kirjanpitoonsa asianmukaisesti. Mikäli laiminlyöntejä näillä osa-alueilla ilmenee, voidaan yritys myös poistaa rekisteristä. Ennakkoperintärekisteriin ilmoitaudutaan yritystoiminnan alkaessa ja rekisteriin kuulumisen voi tarkistaa YTJ-yrityshausta. (Holopainen 2020, 87.)

3.1.2 Veronalaisen tulon laskeminen ja vähennyskeltottomat kustannukset

Verotettavan tulon laskemiseksi tulee vähentää veronalaisesta tulosta vähennyskelpoiset kulut. (Tomperi 2018, 181). Veronalaista tuloa on yrityksen rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo. Tavaroiden ja palveluiden myynnin lisäksi veronalaista tuloa ovat esimerkiksi siis yrityksen saamat avustukset, vakuutuskorvaukset, korko- ja vuokratulot tai etuuksien, oikeuksien ja tietojen luovutuksista saadut tulot. (Oulun Seudun Uusyrittäjäkeskus ry n.d.)

Pääsääntöisesti kaikki yritystoimintaa edistävät kustannukset ovat vähennyskelpoisia. Suorien kulujen lisäksi vähennyskelpoisia kuluja ovat esimerkiksi puhelinkulut, työvaatteet, kuten suojavaatteet tai -varusteet, sekä ammattilehdet tai -kirjallisuus. Myös aiemmilta tilikausilta vahvistetun tappion voi vähentää seuraavan 10 vuoden aikana voitoista. Vähennyskeltottomia kuluja ovat yrittäjän tai jonkun muun yksityismenot, verojen viivästyseuraamukset sekä sakot, pysäköintivirhemaksut tai vastaavat rangaistustarkoituksessa aiheutuneet maksut. Myös pääomasijoituksen tyypilliset kulut, kuten sähkö-, kaukolämpö tai vesiliittymämaksut ovat vähennyskeltottomia. Edustuskuluista voi vähentää vain 50 %. (Aaltonen 2021.)

Jos yritystoimintaan liittyy kalustoa, jota ei luokitella pienkalustoksi, tai esimerkiksi yrityksen omistama kiinteistö, on se osa yrityksen varallisuutta. Vähennyskelpoista kalustosta on vuosittain tehtävät poistot, joiden enimmäismäärän verottaja on määritellyt. Pienhankintoihin luetaan esineet, joiden hankintakustannus on enintään 1200 €. Tällaiset pienhankinnat voi vähentää kerralla. Jos esineiden käyttöikä on alle kolme vuotta, voi ne vähentää myös kerralla, riippumatta hinnasta. (Aaltonen 2021; Verohallinto 2020c.)

Laskutuspalvelua käyttävä kevytyrittäjä ei voi vähentää kuluja yritystoiminnassaan samalla tavalla kuin yksinyrittäjät. Laskutuspalvelun kautta tapahtuvaan kevytyrittämiseen vaikuttaa laskutuspalveluntarjoajan käytäntö. Palveluntarjoajat hyväksyvät tulonhankkimisen kustannuksiin vain suoraan asiakastyöhön liittyvät hankinnat. Esimerkiksi yrittäjän ostama puhelin ei näin käy liiketoiminnan kuluksi, vaikka hän hyödyntäisi sitä muuten liiketoiminnassaan. (Sekki & Härkönen 2020, 76.) Jos kevytyrityspalvelun kautta syntyy y-tunnus, voi yrittäjä vähentää liiketoimintaan liittyvät kulut samaan tapaan kuin yksityinen elinkeinonharjoittaja muutoinkin (Accountor Group n.d c).

Vaikka ilman y-tunnusta toimiva kevytyrittäjä voi vähentää liiketoiminnassaan kuluja varsin rajallisesti, on mahdollista kuitenkin tehdä vähennyksiä henkilökohtaisessa verotuksessa. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi laskutuspalvelun palvelumaksu, sairausvakuutusmaksu sekä joissakin tapauksissa myös lisäpalveluista koostuvat maksut. (Ylönen 2020.)

3.1.3 Verovapaat kustannusten korvaukset

Verovapailla kustannuksilla viitataan työntekijälle tilapäisestä työmatkasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällaisia ovat tavallisesti kilometrikorvaukset ja päivärahat. Kustannukset ovat joko todellisia, eli niistä löytyy tosite, tai ne perustuvat Verohallinnon päätökseen päivärahoista ja kilometrikorvauksista. (Verohallinto 2021d.) Kustannusten korvaus liittyy siis työsuhteessa syntyneihin kustannuksiin, joita työnantaja korvaa työntekijälle.

Kun kevytyrittäjän korvaus maksetaan palkkana, voidaan myös maksaa matkakorvauksia verovapaina kuluina. Matkakustannusten tulee liittyä tässäkin tapauksessa suoraan asiakastyöhön. (Sekki & Härkönen 2020, 78.) Verovapaiden matkakustannusten korvausten maksaminen edellyttää, että ne on sisällytetty ja eritelty asiakkaan laskuun. Silloin laskutuspalvelun tarjoaja voi maksaa ne yrittäjälle matkalaskua vastaan verottomana. Jos kyse on todellisista matkakustannuksista, kuten matkalipusta, voi kustannuksen maksaa tositetta vastaan. Jos kevytyrittäjälle maksu suoritetaan työkorvauksena, ei verovapaita kustannuksia pääsääntöisesti voida maksaa, ja veronalaisia ovat myös korvaukset todellisista kustannuksista. (Verohallinto 2019a.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen palkkaa, eikä myöskään verovapaita matkakustannuksia, kuten kilometrikorvauksia (Sekki & Härkönen 2020, 78). Yrittäjän, myös sivutoimisen, kannattaa kuitenkin pitää kirjaa ajetuista matkoista ja merkitä

mikä on työajoa ja mikä yksityisajoa. Kotoa työpaikalle tehdyt ajot ovat aina yksityisajoa. Työajoa puolestaan on matka, joka ajetaan kotoa asiakkaan luo. Kun ajosta yli 50 % on työajoa, katsotaan että auto on yrityksen varallisuutta. Tässä tapauksessa kaikki autosta syntyvät todelliset kustannukset merkitään kirjanpitoon, ja ne ovat osa liiketoiminnan kuluja ja vähennyskelpoisia verotuksessa. Yksityisajojen osuus oikaistaan kuitenkin pois liiketoiminnan kuluihin kuuluvasta osuudesta. (Verohallinto 2017.) Sivutoimisen yrittäjän tapauksessa on kuitenkin todennäköisempää, että syntyy enemmän yksityisajoa kuin yritysajoa.

Jos ajosta yli 50 % on yksityisajoa, voi yrittäjä tehdä työkäytön osuudesta lisävähennyksen. Lisävähennys liittyy työajon kilometrikorvauksiin sekä työmatkasta aiheutuneisiin ylimääräisiin elantokustannuksiin, jotka voi rinnastaa verovapaaseen päivärahaan. Lisävähennyksen teossa noudatetaan samoja periaatteita kuin palkansaajan verovapaissa kustannuksissa soveltuvin osin. Lisävähennyksen määrä selvitetään vähentämällä Verohallinnon päätöksen mukaisista päivärahoista ja kilometrikorvauksista todelliset, kirjanpitoon merkityt kustannukset. Lisävähennystä itseään ei merkitä kirjanpitoon vaan sen vaatimat selvitykset tehdään veroilmoituksessa. Työkäytöstä syntyvät todelliset kustannukset, kuten matkustamis- ja majoituskulut, esimerkiksi junalippu, voidaan merkitä kirjanpitoon normaaleina liiketoiminnan kuluina. (Verohallinto 2017.)

Myös osakeyhtiön osakas voi saada yritykseltään verovapaita matkakustannusten korvauksia, kunhan verohallinnon määräämät ehdot tähän täyttyvät. Matkakustannuksia voidaan maksaa, vaikka osakas ei muuten nostaisi palkkaa työstään. Matkoihin käytettävän auton on esimerkiksi oltava yrittäjän oma eikä yritykselle kuuluva. (Verohallinto 2019b.)

3.2 Arvonlisäverovelvollisuus

Arvonlisävero on välillinen kulutusvero. Se sisältyy tavaroiden ja palveluiden myyntiin, kun ne ovat arvonlisäverovelvollisen toiminnan piirissä. Pääsääntöisesti kaikki Suomessa harjoitettu liiketoiminta on arvonlisäverovelvollista. Arvonlisäveroa maksetaan tavaroiden ja palvelujen myynnistä, tavaroiden maahantuonnista, tavaran yhteisö Hankinnasta sekä tavaran siirrosta varastointimenettelyyn, kun nämä tapahtuvat Suomessa. (Holopainen 2020, 119.) Arvonlisäverolaissa määritellään erikseen sellainen toiminta, joka on arvonlisäverotonta. Tällaista toimintaa on esimerkiksi terveyden ja sairaanhoito,

rahoitus- ja vakuutuspalvelut, tekijänoikeudet ja jotkin esiintymispalkkiot. Täysi lista arvonlisäverottomasta toiminnasta löytyy Verohallinnon sivuilta. (Verohallinto 2021c.)

Sivutoimisuus ei sellaisenaan vaikuta arvonlisäverovelvollisuuteen. Kuitenkin sivutoimisen yrittämisen liikevaihto saattaa jäädä alle arvonlisäverovelvollisuuden alarajan, jolloin liiketoiminta katsotaan vähäiseksi ja arvonlisäverovelvollisuutta ei synny. Arvonlisäverovelvolliseksi kannattaa kuitenkin useimmissa tapauksissa ilmoittautua, vaikka se ei olisi pakollista. (Holopainen 2020, 195.) Kevytyrittäjälle ei muodostu arvonlisäverovelvollisuutta, kun toiminta tapahtuu muodollisen työsuhteen muodossa eli ilman y-tunnusta (Verohallinto 2019a).

Tilikauden myyntiä kannattaa arvioida realistisesti, kun pohditaan arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautumista. Mikäli arvioidaan, että tilikauden myynti jäisi alle 15 000 rajan, mutta ylittääkin sen, on arvonlisävero maksettava takautuvasti. Myös mahdollisesti väliin jääneet alv-ilmoitukset tehdään takautuvasti ja vero maksetaan koko vuodelta. Kun ilmoitukset tehdään annetun määräpäivän jälkeen, peritään niistä myöhästymismaksu. (Holopainen 2020, 195.)

Arvonlisävero ilmoitetaan ja tilitetään tavallisesti kalenterikuukausittain. Jos liikevaihto on alle 100 000 euroa, mutta yli 30 000 euroa, voi arvonlisävero-kaudeksi valita neljänneskalenterivuoden. Jos yrityksen liikevaihto on alle 30 000 euroa, voi kaudeksi valita kalenterivuoden. (Holopainen 2020, 195–196.) Arvonlisävero tilitetään tavallisesti suoriteperusteisesti. Vaihtoehtoisesti yritys voi käyttää laskutusperiaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että myynti kohdistetaan kuukaudelle, jolloin laskutus on tapahtunut. Tilinpäätöksessä siirrytään kuitenkin suoriteperusteeseen. Arvonlisävero on myös mahdollista tilittää maksuperusteisesti. Maksuperusteinen tilitys on mahdollista yrityksillä, joiden liikevaihto jää alle 500 000 euron sekä mikrokokoisilla yksityisillä elinkeinonharjoittajilla. Maksuperustetta voi soveltaa vain Suomessa tapahtuviin myynteihin ja ostoihin. Jos vähäistä liiketoimintaa harjoittava yrittäjä ilmoittautuu arvonlisäverovelvolliseksi, on hänellä oikeus arvonlisäveron alarajahuojennukseen. Kun liikevaihto jää alle 15 000 euron saa huojennuksen kautta takaisin koko tilikauden tilitetyn arvonlisäveron. Huojennuksen voi saada myös osittain, mikäli liikevaihto jää alle 30 000 euron. (Holopainen 2020, 196.)

Mikäli yritys ei automaattisesti ole arvonlisäverovelvollinen, ja ei sellaiseksi hakeudu, se tarkoittaa, että yritys ei maksa arvonlisäveroa eikä tee siitä ilmoituksia. Yrittäjän ei tarvitse myöskään lisätä arvonlisäveroa laskuttamiinsa hintoihin. Arvonlisäveroa ei voi tällöin vähentää tehdyistä hankinnoista. (Verohallinto 2021c.)

3.3 Vakuutukset

Yrittäjän eläkevakuutus on lakisääteinen vakuutus. Siitä säädetään yrittäjän eläkelaisissa. Se koskee pääsääntöisesti kaikkia yksityisiä elinkeinonharjoittajia sekä osakeyhtiön osakkaita ja osuuskunnan jäseniä, mikäli nämä omistavat yksin yli 30 % tai yhdessä perheenjäsenen kanssa yli 50 % yhtiön osakkeista tai osuuksista. Vakuutusvelvollisia voivat olla myös yksityisen elinkeinonharjoittajan puoliso tai muu perheenjäsen, jos nämä ovat mukana liiketoiminnassa, eivätkä nosta palkkaa. (Holopainen 2020, 156.)

Myös sivutoimisen yrittäjän on otettava YEL-vakuutus, mikäli vakuutusvelvollisuuden ehdot täyttyvät. Samoin kevytyrittäjät kuuluvat YEL-vakuutuksen piiriin, vaikka he toimisivat ilman y-tunnusta ja työkorvaus siis maksettaisiin palkkana. Vakuutusvelvollisuuteen vaikuttavat arvioitu työtulo sekä yritystoiminnan yhtäjaksoisuus. Saattaa siis olla, ettei sivutoimisesta yritystoiminnasta muodostu YEL-velvollisuutta, mikäli toiminta on pienimuotoista tai satunnaista. Sen sijaan päätoiminen työ- tai virkasuhde ei yksin poista YEL-vakuutusvelvollisuutta, vaan vakuutusvelvollisuudessa arvioidaan pelkästään yritystoimintaa. Vanhuuseläkkeellä oleva henkilö voi puolestaan toimia sivutoimisena yrittäjänä ilman YEL-vakuutusvelvollisuutta. Muun eläkkeen, kuten esimerkiksi osittaisen vanhuuseläkkeen tai työkyvyttömyyseläkkeen, saaminen sen sijaan ei vaikuta YEL-velvollisuuteen. (Holopainen 2020, 197, 202.)

YEL-vakuutus perustuu vahvistettuun työtuloon, joka yrittäjän on itse arvioitava. Työtulo arvioidaan vastaamaan sitä työpanosta, joka maksettaisiin, jos työhön palkattaisiin vastaavan ammattitaidon omaava henkilö. Työtulon tulee kuvastaa myös yritystoiminnan laatua sekä laajuutta. Mikäli työtulo jää alle työtulon alarajan, ei yrittäjä ole YEL-vakuutusvelvollinen. (Holopainen 2020, 197.) Vuonna 2021 YEL-velvollisen työtulon alaraja on 8 063,57 €/vuosi (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen n.d b).

Työtulon lisäksi sivutoimisen yrittäjän YEL-velvollisuuteen vaikuttaa yritystoiminnan yhtäjaksoisuus. Jos yritystoiminta on kertaluontoista ja kestää alle neljä kuukautta, ei yrittäjä ole YEL-velvollinen, vaikka tulot ylittäisivät YEL-työtulon alarajan. Jos toiminta on kausiluonteisesti toistuvaa, esimerkiksi kesäkahvila, se tulkitaan ympärivuotiseksi jatkuvaksi toiminnaksi ja YEL-velvollisuus syntyy. Kausiluonteiseksi toiminnaksi luokiteltava yrittäminen tulkitaan jatkuvaksi, vaikka sen kesto olisi vuodessa alle neljä kuukautta. Sivutoiminen itsensä työllistäminen esimerkiksi kevytyrittäjänä saattaa olla hyvinkin keikkaluontoista ja tässä tapauksessa YEL-velvollisuuden syntyminen riippuu keikkojen

määrästä ja kestosta. Mikäli toimeksiannot ovat lyhytkestoisia ja niitä on vuoden aikana 1–2, ei YEL-velvollisuutta yleensä synny, vaikka ansiot ylittäisivät työtulon alarajan. Jos toimeksiantoja tällaisessa tilanteessa on hieman enemmän, esimerkiksi 3–4 ja työtulon alaraja ylittyy, arvioidaan työn jatkuvuus tapauskohtaisesti. Jos toimeksiantoja on tätä enemmän ja työtulon alaraja ylittyy, YEL-velvollisuus syntyy. Tällöin usein myös neljän kuukauden raja ylittyy joka tapauksessa. (Holopainen 2020, 197, 202.)

YEL-vakuutusmaksun suuruuteen vaikuttavat vahvistettu työtulo, maksujen eräkuukaudet ja vakuutusmaksuprosentti, joka määräytyy iän mukaan. Myös sillä on vaikutusta, jos toimii yrittäjänä ensimmäistä kertaa. YEL-maksu on vuonna 2021 alle 53-vuotiaiden sekä yli 62-vuotiaiden kohdalla 24,10 % ja 53–62-vuotiaiden kohdalla 25,60 %. Aloittava yrittäjä saa vakuutukseensa 22 % alennuksen ensimmäisen 48 kuukauden ajaksi. Aloittavan yrittäjän vakuutus on vuonna 2021 alle 53-vuotialta sekä yli 62-vuotialta 18,8 % ja 53–62-vuotialta 19,97 %. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen n.d a.) Yrittäjän YEL-vakuutuksen ajantasaisen prosentin ja raja-arvot voi tarkistaa työeläkeyhtiöistä.

YEL- vakuutus on mahdollista ottaa myös kesken yritystoiminnan, mikäli toiminta muuttuu, niin että YEL-velvollisuuden ehdot täyttyvät. Vakuutus on otettava kuuden kuukauden sisällä siitä, kun YEL-vakuuttamisen ehdot täyttyvät. (Holopainen 2020, 202.)

Muut yritystoimintaan liittyvät vakuutukset ovat vapaaehtoisia niin päätoimisille kuin sivutoimisillekin yrittäjille. Sivutoiminen yrittäjä voi kuitenkin ottaa esimerkiksi vapaaehtoisesta työajan vakuutuksen tapaturmien varalle, mikäli hän on YEL-vakuutettu. Riippuu sivutoimen toimialasta sekä toiminnan laajuudesta, miten kannattavaa tämä on. Kevytyrittäjienkään osalta ei ole säädetty mitään pakollista vakuutusta, mutta jotkin laskutuspalveluntarjoajat tai työn teettäjät voivat edellyttää tapaturmavakuutuksen ottamista. Tapaturmavakuutus huomioidaan tällöin nettopalkkaa laskiessa. (Holopainen 2020, 198, 203.) Jotkin toimialat voivat myös vaatia jonkin vakuutuksen ottamista. Esimerkiksi henkilö- tai tavarankuljetusalalla toimivan yrityksen käyttämillä ajoneuvoilla tulee olla liikenevakuutus. (Suomi.fi 2019.)

3.4 Kirjanpito

Kaikki yritystoimintaa harjoittavat ovat kirjanpitovelvollisia. Kirjanpidon tarkoituksena on selvittää yrityksen tulos, jonka perusteella esimerkiksi päätetään voitonjaosta ja maksetaan veroa. Lisäksi tarkoituksena on pitää erillään yrityksen tulot ja menot esimerkiksi

yrittäjän henkilökohtaisista tuloista ja menoista. Kirjanpito tuottaa myös tietoa yrityksen toimintaa ja suunnittelua varten. (Tomperi 2018, 11–12.) Muodollisen työsopimuksen solmineelle kevytyrittäjälle ei synny kirjanpitovelvollisuutta, koska hänet tulkitaan palkan-saajaksi (Sekki & Härkönen 2020, 71).

Juoksevaa kirjanpitoa pidetään tilikausittain. Normaalisti tilikauden pituus on 12 kuukautta. Poikkeustilanteissa, kuten toimintaa aloittaessa tai lopettaessa tilikausi voi olla myös lyhyempi tai pidempi. Pisimmillään tilikausi voi kestää 18 kuukautta, lyhintä aikaa ei ole määritelty. Usein tilikausi on kalenterivuosi. Tilikausi päättyy tilinpäätökseen. (Tomperi 2018, 13–16.)

Kirjanpito on pidettävä ajan tasalla. Tämä tarkoittaa sitä, että menot ja tulot kirjataan esimerkiksi kuukausittain. Jos maksut tapahtuvat käteisellä, ne kirjataan päiväkohtaisesti pitämällä esimerkiksi kassakirjaa. Kirjausajankohtaan liittyy usein viranomaisvaatimuksia, esimerkiksi arvonlisäveroilmoitus on tehtävä kuukausittain. Tällöin kirjanpidosta on selvittävä kyseisen kuukauden myynneistä ja ostoista muodostunut arvonlisäveron määrä. (Holopainen 2020, 178.) Tavallisesti kirjanpitoa pidetään kahdenkertaisena. Tällöin merkitään mihin raha on käytetty sekä rahan lähde. Useimmiten rahan lähde on yrityksen pankkitili. Tapahtuma kirjataan aina kahdelle tilille. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi toimistotarvikkeiden osto kirjataan toimistotarvikkeet tilille rahan käytön kohteeksi, sekä pankkitilille rahan lähteeksi. (Tomperi 2018, 14–15.)

Kirjanpitoa voidaan tehdä pääsääntöisesti joko suoriteperusteisesti tai maksuperusteisesti. Myös laskuperustetta voidaan toisinaan käyttää. Suoriteperusteisuus tarkoittaa sitä, että tapahtumat kirjataan sille päivälle, jolloin ne syntyvät eli, kun tuote siirtyy myyjältä ostajalle. Laskuperusteinen kirjaus puolestaan syntyy laskuun merkityn päivämäärän mukaisesti. Maksuperusteisuus puolestaan sitä, että tapahtumat kirjataan sille päivälle, jolloin raha liikkuu, eli esimerkiksi kun asiakas maksaa laskun. Maksuperusteista kirjanpitoa pidettäessä on kuitenkin voitava selvittää osto- ja myyntilaskujen tilanne. Maksu- ja laskutusperusteiset kirjaukset eivät yleensä anna oikeaa kuvaa yrityksen taloudellisesta tilanteesta, joten ne tulee tilinpäätöksessä muuttaa suoriteperusteisiksi. (Tomperi 2018, 51–52.)

Niissä tilanteissa, joissa tilinpäätösvelvollisuutta ei ole, tulee maksuperusteinen kirjanpito kuitenkin oikaista veroilmoitusta varten. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että selvitetään yrityksen ostovelat ja myyntisaamiset. Ainoastaan ammatinharjoittajan maksuperusteista kirjanpitoa ei tarvitse oikaista. (Taloushallintoliitto 2016.) Kirjanpidon on oltava

johdonmukainen. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjaukset tehdään säännönmukaisesti samalla kirjaustavalla.

Kirjanpidon materiaali, kuten tositteet ja liitteet, tulee säilyttää vähintään 6 vuotta tilikauden päättymisestä. Tehty kirjanpito säilytetään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. (Holopainen 2020, 180.) Säilytys voi tapahtua myös sähköisessä muodossa. Pääasia on, että sitä pystyy tarvittaessa tarkastelemaan selkeästi.

3.4.1 Yhdenkertainen kirjanpito

Yksityiset elinkeinonharjoittajat voivat kahdenkertaisen kirjanpidon sijaan pitää yhdenkertaista kirjanpitoa, mikäli tilikautena on kalenterivuosi ja mikäli kahtena peräkkäisenä tilikautena ylittyy korkeintaan yksi seuraavista vaatimuksista:

- 1) liikevaihto (tai vastaava tuotto) 200 000 euroa
- 2) taseen loppusumma 100 000 euroa
- 3) palveluksessa keskimäärin 3 henkilöä (Holopainen 2020, 194.)

Yhdenkertaiseen kirjanpitoon tehdään kirjaukset maksuperusteisesti. Tapahtumat merkitään joko menoksi tai tuloksi ja niille kirjoitetaan jonkinlainen selite. Mahdolliset kuitit tulee numeroida ja liittää asiaankuuluvaan merkintään. Mikäli yritys on arvonlisäverovelvollinen, eritellään kaikista kirjauksista veron osuus arvonlisäverokantojen mukaisesti omiin sarakkeisiinsa, sillä arvonlisäveroilmoitus tehdään verokannoittain. (Sekki & Härkönen 2020, 63–66.)

Koska yksityiset elinkeinonharjoittajat, joille yksinkertainen kirjanpito on mahdollista, sopivat myös mikrokokoisen yrityksen määritelmään, ei heille synny tilinpäätösvelvollisuutta. Yhdenkertaisen kirjanpidon tulee kuitenkin olla sellaista, että sen perusteella on mahdollista toimittaa esimerkiksi veroilmoitukset. Myös ostovelkojen ja myyntisaamisten tilanne on jatkuvasti voitava selvittää kirjanpidosta. Jos yritystoiminta on luvanvaraista tai muutoin säädetty viranomaisvalvonnan alaiseksi, voi olla, ettei yhdenkertainen kirjanpito ole mahdollista. Tällaisten toimialojen kohdalla tulee noudattaa niitä kirjanpidollisia vaatimuksia, joista on mahdollisesti säädetty erikseen laissa. (Lydman 2016, 32–33.)

Yhdenkertainen kirjanpito soveltuukin lähinnä yritystoimintaan, joka on hyvin pienimuotoista, ja jonka rakenne on hyvin yksinkertainen. Tällöin kirjanpitoon sisältyy esimerkiksi pelkästään asiakkaiden laskutusta sekä silloin tällöin jokin hankinta, kuten tietokone.

Kirjauksia saattaa myös syntyä vain muutamia kuukaudessa. Tällaista voi olla esimerkiksi sivutoimisesti asiantuntijapalveluita tarjoavan yrityksen kirjanpito.

3.4.2 Tilinpäätös

Tilikaudelta laaditaan tavallisesti tilinpäätös. Tilinpäätökseen sisältyy tuloslaskelma, tase, liitetiedot sekä rahoituslaskelma ja mahdollisesti toimintakertomus. Tuloslaskelma osoittaa, miten yrityksen tulos on syntynyt, ja tase yrityksen taloudellisen tilanteen. Liitetietoihin liitetään sellaiset tiedot, jotka ovat oleellisia yrityksen taloudellisen tilanteen kuvaamiseksi. Tavallisesti pienten yritysten ei tarvitse sisällyttää tilinpäätökseen rahoituslaskelmaa tai toimintakertomusta. Pien- ja mikroyritysten liitetiedoista määrätään asetuksessa pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. (Tomperi 2018, 145–147, 154, 167.)

Mikrokokoisen yksityisen elinkeinonharjoittajan ei tarvitse laatia tilinpäätöstä, kunhan sen tilikausi on kalenterivuosi. Veroilmoituksen laatimista varten voi kuitenkin olla tarkoituksen mukaista laatia tuloslaskelma ja tase. (Tomperi 2018, 112.) Vaikka tilinpäätösvelvollisuus olisikin, niin pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksen sisältöä on kevennetty. Mikrokokoisen yrityksen ei tarvitse laatia toimintakertomusta, ja pienyrityksenkin vain, jos se on tarpeellista oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. (Lydman 2016, 88.)

Tuloslaskelma ja tase laaditaan vakiintuneiden mallien mukaisesti. Mallit sisältävät usein kohtia, jotka eivät ole tarpeellisia hyvin pienen yrityksen kohdalla. Mikrokokoinen yritys voikin laatia tuloslaskelman ja taseen lyhennettynä. Lyhennytyssä tuloslaskelmassa aloitetaan liikevaihdon sijaan bruttotuloksesta. Bruttotuloksen lisäksi tuloslaskelmasta ilmenevät henkilöstökulut, poistot ja arvonalennukset, liiketoiminnan muut kulut, rahoitus- tuotot ja -kulut sekä tuloverot. Mikroyritykset voivat lisäksi jättää pois tuloslaskelmaerien alakohdat. Liitteessä 1 esitetään esimerkki mikroyrityksen tuloslaskelmasta. (Tomperi 2018, 152–153.)

Taseesta voi pääsääntöisesti yhdistellä eriä, jos se antaa selkeämmän ja oikeamman kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Mikroyrityksen taseessa on kuitenkin erotettava vähintään liitteen 2 esimerkissä esitetyt erät. (Tomperi 2018, 163–164.)

3.4.3 Itsenäinen vai ulkoistettu kirjanpito?

Taloushallinnon ulkoistaminen tilitoimistolle tai kirjanpitäjälle on yleisesti suositeltavaa. Suurin etu on siinä, että hyödyntämällä asiantuntevan kirjanpitäjän osaamista, vähenevät riskit virheiden tai velvoitteiden laiminlyönnin osalta. Lisäksi yrittäjä voi keskittyä ydinosaamiseensa eli oman yritystoimintansa hoitamiseen. Yrityksen taloushallinto on myös todennäköisemmin ajantasaisempaa, kun se on ulkoistettu. Tällöin kirjanpito tuottaa tarkempaa tietoa yrityksen toiminnasta ja taloudellisesta tilanteesta. Tilitoimistolta voi saada myös tarpeen vaatiessa neuvontaa liittyen esimerkiksi verotukseen. Tilitoimisto voi kirjanpidon lisäksi hoitaa myös mm. palkanlaskentaa, osto- ja myyntireskontraa sekä viranomaisilmoitukset. Työnjaosta kannattaa sopia selkeästi, jotta osapuolille on selvää mikä osuus kuuluu kenellekin. (Suomi.fi 2021.)

Kirjanpito on kuitenkin mahdollista toteuttaa myös itse. Mikäli yritykselle kertyy hyvin vähän liiketapahtumia, ei kirjanpidon ulkoistaminen välttämättä tuo juurikaan etuja. Esimerkiksi sivutoimisen asiantuntijapalveluita myyvän yrityksen kulurakenne on todennäköisesti myös varsin yksinkertainen. Liiketapahtumia saattavat olla lähinnä asiakkaan laskutus tai satunnainen pienkalustohankinta. Tulot sivutoimisen yrityksen kautta saattavat myös jäädä sen verran pieniksi, että kirjanpitäjän tai tilitoimiston hyödyntäminen voi olla äkkiä hyvinkin iso menoerä. (Sekki & Härkönen 2020, 63–64.) Y-tunnuksella tapahtuvan kevytyrittämisen voi katsoa olevan käytännössä yrittämistä yksityisenä elinkeinonharjoittajana, jonka kirjanpito ja viranomaisilmoitukset on ulkoistettu laskutuspalveluntarjoajalle.

Kirjanpidon itsenäiseen toteuttamiseen on tarjolla erilaisia ohjelmistoja. Harvakseltaan tapahtuvat kirjaukset voi toteuttaa Excelissä, tai vastaavassa taulukko-ohjelmassa, varsinkin, jos kirjanpidon toteutus on mahdollista yhdenkertaisena. Esimerkiksi Isolta on toteuttanut myös valmiin mallipohjan yhdenkertaiseen kirjanpitoon taulukko-ohjelmilla käytettäväksi (Isolta Oy 2021a). Kahdenkertaiseen kirjanpitoon on jonkin verran tarjolla ilmaisohjelmia, esimerkiksi Tilitin, Kitsas tai Tappio (Ilmaisohjelmat.fi n.d). Myös maksullisia ohjelmia on tarjolla pienen yrityksen toimintaan sopivaksi. Kaupalliset ohjelmat ovat ilmaisohjelmia monipuolisempia ja toimivat usein pilvipalvelun kautta. Hinnoitteluperiaatteet vaihtelevat eri ohjelmien välillä. Jotkin vaativat kuukausimaksun tai kuukausimaksun johonkin tositemäärään asti, jonka jälkeen tositteista peritään tositekohtainen lisämaksu. (Hynynen 2018.)

3.5 Verkkolaskutus

Jos yrityksen asiakkaat ovat pääasiassa muita yrityksiä, on heillä oikeus vaatia laskut sähköisessä muodossa. Verkkolaskun vaatimisoikeudesta säädetään laissa hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta. Laki ei koske kuluttaja-kauppaa. Sivutoimisen yrittäjän kannalta aiheellista on myös se, että laki ei koske yrityksiä, joiden liikevaihto on alle 10 000 euroa (Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta 241/2019). Sähköisellä laskulla tarkoitetaan EU-standardien mukaista konekielisesti luettavaa verkkolaskua. Esimerkiksi pdf-lasku ei ole tällainen. Pankit tarjoavat pääsääntöisesti jonkinlaista verkkolaskupalvelua. Myös erilaisia kaupallisia verkkolaskuohjelmia ja -palveluja on saatavilla. (Hakola 2019.)

Pienille yrityksille tarjolla on verkkolaskutuspalveluita, jotka toimivat selaimessa eivätkä vaadi erillisen taloushallinto- tai toiminnanohjausohjelmiston käyttöä. Verkkolaskutuspalvelun hinta muodostuu usein verkkolaskun lähettämisestä sekä vastaanottamisesta. (Tuomaala 2020.) Joissakin tapauksissa kustannuksia voi syntyä tämän lisäksi erikseen laskun laatimisesta ja jotkin palvelut saattavat sisältää myös kuukausimaksullisen version. Esimerkiksi Visman Verkkolaskut.fi palvelun kautta laskun lähettäminen verkkolaskuna maksaa 0,80 € ja tämä hinta koostuu erikseen laskun luomisesta sekä lähettämisestä. Palveluun ei sisälly kuukausimaksuja. (Visma n.d.) Isoltan Arkhimedes-laskutusohjelman kautta verkkolaskun lähetys puolestaan maksaa 0,39–0,59 euroa riippuen siitä, kuinka monta laskua kuukaudessa lähetetään. Palvelusta peritään kuitenkin lisäksi kuukausimaksu, mikäli laskuja lähetetään enemmän kuin 10 vuodessa. (Isolta Oy 2021b.)

3.6 Yhteenveto velvollisuuksista eri toimintamuodoissa

Yritysmuodon valinnalla on merkitystä myös sivutoimisessa yritystoiminnassa, sillä se vaikuttaa moneen eri osa-alueeseen. Sivutoimisen yrittämisen yleisimmät muodot ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiö sekä kevytyrittäjyys laskutuspalvelun kautta (Sekki & Härkönen 2020, 70). Liitteessä 3 on yhteenveto yrittäjän velvollisuuksista näissä toimintamuodoissa. Kevytyrittäminen y-tunnuksella on jätetty pois taulukosta, sillä se rinnastuu yrittämiseen yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

4 CASE: TOIMINIMI X:N TOIMINTAMUOTOJEN VERTAILU

Toimeksiantaja on päätoimisesti opettajana toimiva henkilö. Hän harjoittaa sivutoimista yritystoimintaa OP-kevytyrittäjäpalvelun kautta. Yrityksen kautta hän tekee yksityisopeuksia sekä jonkin verran konsultaatiota. Yritys on ollut toiminnassa vuodesta 2018 asti. Liiketoiminta on hyvin vähäistä, liikevaihto liikkuu 1500 euron tienoilla, riippuen kuitenkin tehdyistä työtunneista. Tukiopetus tapahtuu toisen yrityksen kautta, jolta tehdyt tunnit laskutetaan eli laskutus ei kohdistu kuluttajiin, eli tässä tapauksessa oppilaisiin. Myös konsultaatiosta laskutetaan muita yrityksiä.

Yritys kuuluu ennakoperintärekisteriin. Liikevaihto jää selvästi alle YEL-työtulon alarajan, joten YEL-velvollisuutta ei synny. Ei myöskään ole todennäköistä, että tilanne muuttuisi, sillä nykyisen toiminnan rajoissa yrittäjän ei ole juurikaan mahdollista lisätä yritykseen käytettyjä työtunteja.

Periaatteessa alv-velvollisuutta ei muodostu, sillä toiminnan laajuus sopii verottajan määrittelemän vähäisen liiketoiminnan rajoihin. Alv-velvolliseksi kannattaa kuitenkin ilmoittautua, sillä veron saa takaisin alarajahuojennuksen kautta. Mikäli yritys laskuttaisi vain kuluttajia, saattaisi arvonlisäverottomasta hinnasta syntyä etuja, koska matalampi hinta saattaisi vaikuttaa kuluttajan ostopäätökseen. Koska laskutus kohdistuu kuitenkin yrityksiin, jotka voivat vähentää alv:n osuuden omassa toiminnassaan, tarkoittaa tämä käytännössä sitä, että toimeksiantaja voi laskuttaa alv:n verran enemmän työstään. Yritys on nykyisellään ilmoittautunut alv-velvolliseksi.

Ammatinharjoittajan kirjanpito voi olla yhdenkertaista. Toimeksiantajan yritystoiminta on myös hyvin selkeää ja liiketapahtumat ovat varsin säännöllisiä. Kirjanpidon voi helposti toteuttaa esim. Excelin avulla. Myöskään tilinpäätösvelvollisuutta ei synny.

4.1 Laskutuspalvelun kustannukset

Tällä hetkellä toimeksiantajan yritystoiminta tapahtuu OP-kevytyrityspalvelun kautta. Palvelussa yrittäjälle muodostuu y-tunnus ja yritystoiminta tapahtuu siis yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Yritys ilmoitetaan ennakoperintärekisteriin sekä arvonlisäverorekisteriin. Palvelun kautta hoidetaan laskutus, ja palvelu tekee yrityksen kirjanpidon sekä

viranomaisilmoitukset. Kirjanpito tehdään yhdenkertaisena, maksuperusteisesti, ilman tasetta. Yritystoimintaan liittyvien hankintojen kustannusten, kuten tietokoneen, vähentäminen liiketoiminnan tulosta on mahdollista. Palvelun kautta onnistuu myös verkkolas-kujen lähetys yritysasiakkaille. Sen sijaan palvelussa ei ole mahdollista palkata työnteki-jöitä tai vähentää pitkäaikaista käyttöomaisuutta, eikä siis tehdä poistoja. Laskutuspal-velusta voi irtisanoutua, niin että käytössä oleva y-tunnus jää voimaan. (OP Ryhmä n.d.)

OP-kevytyrityspalvelua käytettäessä kustannuksia syntyy laskutuksesta, josta peritään laskutuspalvelun palvelumaksu. Palvelumaksu on 5 % (+ alv 24 %) laskutettavasta sum-masta. Tuloveron maksu tapahtuu ennakoverona, jonka osuuden palvelu perii lasku-tuksen yhteydessä. Palveluun lisätään oman verokortin mukainen ansiotuloveroprosentti ja jokaisesta myyntitapahtumasta vähennetään tämän perusteella ennakovero. Lisäksi summasta vähennetään arvonlisävero, jonka tosin saa takaisin myöhemmin arvonlisäve-ron alarajahuojennuksen kautta. (OP Ryhmä n.d.) Taulukossa 2 on esimerkki vähennyk-sistä, jotka laskutuspalvelu tekee asiakkaalta laskutettavasta summasta. Esimerkissä on oletettu, että yrittäjän veroprosentti on 20 %.

Taulukko 2. OP-kevytyrityspalvelun laskutuksesta vähentämät erät.

Laskutettava summa alv 24 %	500,00
- palvelumaksu 5 %	20,16
- palvelumaksun alv 24 %	4,84
- ennakovero 20 %	80,65
- arvonlisävero 24 %	96,77
tilille saatava summa	297,58

Toimeksiantaja on harkinnut siirtymistä pois laskutuspalvelun käytöstä nimenomaan kustannusten säästön näkökulmasta. Kustannuksia toimeksiantajan tilanteessa ovat lä-hinnä laskutuspalvelun käytöstä syntyvät palvelumaksut. Vaikka laskutettavasta sum-masta vähennetään myös ennakovero ja arvonlisävero, ei näitä voi katsoa ylimääräi-siksi kustannuksiksi. Nämä maksetaan joka tapauksessa, mutta maksun ajankohta muuttuu, mikäli palvelusta siirrytään pois. Arvonlisävero palautetaan joka tapauksessa alarajahuojennuksen kautta. Toimeksiantajan arvonlisäveron ilmoitusajankohta olisi ker-ran vuodessa.

4.2 Vertailu OP-kevytyrittäjä vs. yksinyrittäjä

Yrittäjä ei harkitse yritysmuodon vaihtoa. Mahdollisia yritysmuotoja yksityisen elinkeinonharjoittajan lisäksi yrittäjän tilanteessa olisivat osakeyhtiö sekä osuuskunta. Nämä yritysmuodot ovat kuitenkin jonkin verran byrokraattisempia kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen. Esimerkiksi yritystoiminnan tulot eivät ole suoraan yrittäjän käytettävissä, vaan ne ovat yhtiön omaisuutta. Yrittäjä saa ne käyttöönsä vasta palkanmaksun tai osingonjaon kautta. Toimeksiantajan yritystoiminta on kuitenkin niin pientä, että tästä syntyy lähinnä turhaa vaivaa. Etuja saattaisi syntyä, mikäli toimeksiantajan päätoimisen työn palkka olisi epäsäännöllistä. Tällöin varoja voisi nostaa yrityksestä vuosina, jolloin ansiotuloveroprosentti olisi alhaisempi. Myös kirjanpidon näkökulmasta yrittäjän velvollisuudet lisääntyisivät, sillä yhtiöt ovat velvollisia pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Yritysmuodon vaihtamisesta syntyisi ylimääräisiä kustannuksia, sillä yhtiön rekisteröimisestä pitäisi maksaa rekisteröimismaksu. Ylipäättään yrittäjä kokee, että hyppäys kevytyrittämisestä osakeyhtiöön tuntuu suurelta harppaukselta byrokratian lisääntymisen näkökulmasta. Koska yritystoiminnan tarkoitus on tuottaa pientä lisätienestiä päätoimisen työn ohella, on tarkoituksenmukaista pitää toiminta mahdollisimman vaivattomana.

Toimeksiantaja on sen sijaan pohtinut voisiko olla kannattavaa tai mahdollista hoitaa yrityksen taloushallinto itsenäisesti ja toivoo selkeyttä yrittäjän velvollisuuksiin, sekä esimerkiksi tietoa eri ilmoitusten ajankohdista. Mikäli toimeksiantaja päättää luopua OP-kevytyrityspalvelusta, hänen pitää itse huolehtia viranomaisilmoitusten teosta sekä asianmukaisen kirjanpidon hoitamisesta. Yksityisen elinkeinonharjoittajan veroilmoitus jätetään 1.4. mennessä. Arvonlisäveroilmoituksen toimeksiantaja voi tehdä kerran vuodessa, jolloin se on tehtävä helmikuun loppuun mennessä tai mikäli helmikuun viimeinen päivä on pyhäpäivä, sitä seuraavana arkipäivänä.

Koska kirjanpidon voi edelleen hoitaa yhdenkertaisena ja työkaluna käyttää taulukko-ohjelmaa, jollainen toimeksiantajalta jo löytyy, ei tämä vaadi korvaavien palvelujen ostamista. Liitteessä 4 on esimerkki toimeksiantajan avuksi laaditusta yhdenkertaisen kirjanpidon Excel-taulukosta. Taulukkopohja on laadittu toimeksiantajan käyttöön kirjanpidon hoitoa varten. Esimerkin tapahtumat eivät ole todellisia.

Tällä hetkellä toimeksiantaja hoitaa myös laskutuksen OP-kevytyrityspalvelun kautta verkkolaskujen muodossa. Toimeksiantajan yritystoiminta on kuitenkin niin pientä, että hänen ei tarvitse välttämättä korvata verkkolaskuominaisuutta toisella

verkkolaskupalvelulla, vaan hän voi hyvin hoitaa laskutuksensa esimerkiksi sähköpostin välityksellä. Jos hän haluaa jatkaa laskujen lähettämistä verkkolaskuina, tämä on mahdollista hyödyntämällä pienyrityksille suunnattuja verkkolaskutuspalveluja.

Taulukossa 3 on tarkempi toiminnan vertailu OP-kevytyrityksen kautta sekä yksinyrittäjän asemassa. Lähtökohtana vertailussa on pidetty nykyistä toimintaa laskutuspalvelun kautta ja pohdittu miten mikäkin asia tulisi hoitaa, mikäli toimeksiantaja päättää siirtyä toimimaan yksinyrittäjänä.

Taulukko 3. Toimeksiantajayrityksen toiminnan vertailu OP-kevytyrityksessä sekä yksinyrittäjänä.

	OP-kevytyrityspalvelu	Yksinyrittäjä
Tulovero	Jokaisesta laskutuksesta otetaan sivuun ilmoitetun veroprosentin mukainen määrä tuloveron maksuun. Laskutuspalvelu hoitaa ilmoitukset.	Yrittäjä tekee itse ilmoituksen ja maksaa ennakkoveron verohallinnon päätöksen mukaan. (arvio kuinka monessa erässä) Veroilmoituksen viimeinen jättöpäivä on 1.4.
Alv	Jokaisesta laskutuksesta otetaan sivuun alv:n osuus 24 % veron maksuun. Laskutuspalvelu hoitaa ilmoitukset. Kerätty alv palautetaan alarajahuojennuksen kautta.	Yrittäjä tekee itse ilmoituksen vuosittain ja huolehtii maksusta. Alv:n saa takaisin alarajahuojennuksen kautta. Ilmoitus ja maksu seuraavan vuoden helmikuun viimeiseen päivään, tai seuraavaan arkipäivään, mennessä. Vuonna 2021 eräpäivä on 1.3.
Vakuutukset	Ei YEL-velvollisuutta.	Ei YEL-velvollisuutta.
Kirjanpito	Laskutuspalvelu hoitaa kirjanpidon yhdenkertaisena ilman tasetta. Ei varsinaista tilinpäätöstä. Kirjanpitoaineisto säilytetään palvelussa.	Yrittäjä hoitaa itse kirjanpidon yhdenkertaisena taulukko-ohjelman avulla. Ei varsinaista tilinpäätöstä. Yrittäjän tulee itse huolehtia kirjanpitoaineiston asianmukaisesta säilytyksestä.
Laskutus	Verkkolaskutus palvelun kautta.	Ei pakko hoitaa laskutusta verkkolaskutuksena. Mikäli näin kuitenkin haluaa, tulee tehdä sopimus jonkin verkkolaskupalvelun kanssa.

Yrittäjän vastuu yritystoiminnan asianmukaisesta hoidosta siis kasvaisi, mikäli hän siirtyy pois OP-kevytyrityspalvelusta. Kirjanpidon ja viranomaisilmoitusten asianmukainen hoito siirtyisi yrittäjän vastuulle. Toimeksiantajan tilanteessa todennäköisin vaihtoehto olisi hoitaa nämä itse. Vaadittavia ilmoituksia ovat kuitenkin vain arvonlisäveroilmoitus sekä veroilmoitus, jotka molemmat tehdään kerran vuodessa. Yrittäjä ei ole kevytyrityspalvelun asiakkaana joutunut pohtimaan lainkaan esimerkiksi ennakkoveron maksua. Laskutuspalvelussa täytyy palveluun lisätä vain yritystoiminnan hankinnat, merkinnät laskutuksesta siirtyvät kirjanpitoon automaattisesti. Työmäärä ei kuitenkaan lisäännä kohtuuttomasti, mutta on toimeksiantajan päätettävissä, haluaako hän maksaa siitä, että laskutuspalvelu huolehtii viranomaisasioista hänen puolestaan.

Etuja taloushallinnon itsenäisestä hoidosta syntyy kustannusten näkökulmasta. Laskutuspalvelun palvelumaksu on 5 % (+alv 24 %). Jos vuoden liikevaihto on 1500 €, kertyy palvelumaksuja maksettavaksi 75 € (+alv 18 €). Laskutuspalvelu ottaa jokaisen laskutuksen yhteydessä sivuun tuloveron sekä arvonlisäveron osuuden. Esimerkiksi arvonlisäveron saa takaisin alarajahuojennuksen kautta, mutta osuuden saa tällöin käyttöön vasta seuraavana vuonna, kun arvonlisäveron osuus palautetaan. Yksinyrittäjänä toimiessaan arvonlisäveron osuuden saa suoraan käyttöön. Tämä muuttaisi yrittäjän rahavirtaa tasaisemmaksi. Toisaalta yrittäjän tulee huolehtia, että esimerkiksi tuloverojen maksuun on varattuna siihen vaadittu osuus, kun maksu suoritetaankin Verohallinnon määrääminä eräpäivinä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sivutoimisen yrittämisen lähtökohdat ja tavoitteet saattavat poiketa päätoimisesta yrittämisestä. Riski eivät tavallisesti ole yhtä suuret kuin päätoimisessa yrittämisessä, sillä sivutoimisella yrittäjällä pääasiallinen tulojen lähde on yleensä jokin muu kuin yritystoiminta. Sivutoimisuuudelle ei kuitenkaan ole olemassa mitään tiettyjä raja-arvoja, eikä eri viranomaistahojen tai lakien näkökulmasta ole tehty tarkkaa rajanvetoa sivutoimisen ja päätoimisen yrittäjän välille. Sivutoimisen yrittäjän velvollisuudet ovatkin periaatteessa samat kuin päätoimisella yrittäjällä. Sivutoimisen toiminnan velvollisuuksia määrittävät rajat liittyvät usein liikevaihdon määrään, ja jokainen viranomaistaho tuntuu määrittäneen omat alarajansa pienelle tai vähäiselle liiketoiminnalle. Eri tahojen käyttämä terminologia saattaa myös herättää hämmennystä ja epäselvyyttä. Esimerkiksi yleisesti käytössä oleva termi ”kevytyrittäjä” on hankala. Kyseinen termi ei ole virallinen ja se ei yksinään esimerkiksi kerro, toimiiko yrittäjä muodollisessa työsuhteessa vai laskutussopimuksella.

Opinnäytetyön toimeksiantaja oli myös kokenut yritystoimintaan liittyvät yrittäjän velvollisuudet monimutkaisiksi ja osittain tämän vuoksi valinnut toimintamuodokseen kevytyrittämisen OP-kevytyrityspalvelun kautta. Toimeksiantaja työskentelee päätoimisesti palkansaajana, eikä yritystoimintaan perehtymiselle ollut aikaa. Nyt kun yritystoimintaa oli ollut muutaman vuoden ajan, hän oli kuitenkin alkanut pohtia mahdollisuutta siirtyä pois laskutuspalvelun käytöstä. Käytännön toteutus tuntui kuitenkin vieraalta. Miten kirjanpito oikeasti toteutetaan? Mitä viranomaisilmoituksia pitää tehdä ja milloin? Laskutuspalvelusta syntyy kustannuksia palvelumaksun muodossa ja toimeksiantajalla oli tietenkin tavoitteena säästää näissä kustannuksissa. Mutta pohdintaa aiheutti myös se, että jos laskutuspalvelun kautta tapahtuvia toimintoja varten joutuisi hankkimaan korvaavia ohjelmistoja, niin syntyisikö säästöjä alkujaankaan. Ainut tällainen korvaava hankinta olisi toimeksiantajan tilanteessa verkkolaskupalvelu.

Opinnäytetyössä pyrin kokoamaan yhteen tietoa sivutoimisen yritystoiminnan eri määritelmistä ja yrittäjän asemasta eri viranomaistahojen näkökulmasta. Kiinnitin huomiota nimenomaan toimintaan, jossa liikevaihto olisi hyvin vähäistä ja jäisi näin ollen todennäköisesti eri viranomaisten asettamien alarajojen alle. Tavoitteena oli selkeyttää laajaa termistöä sekä kiinnittää huomiota sivutoimisen yritystoiminnan kannalta oleellisiin eroihin päätoimiseen yritystoimintaan verrattuna. Opinnäytetyöstä on rajattu pois

työnantajan velvoitteet, sillä lähtökohtana on pyritty pitämään toimeksiantajayrityksen kaltaista yritystoimintaa. Rajauksella on pyritty tuomaan selkeämmäksi velvollisuudet nimenomaan tämänkaltaisessa yritystoiminnassa. Toimeksiantajan tilanteeseen pyrin tuomaan esiin myös ratkaisuja ja työkaluja siihen, miten yritystoiminta voisi käytännössä tapahtua.

Opinnäytetyön tavoitteet sivutoimisen yrittäjän velvollisuuksien määrittelyssä saavutettiin toivotusti. Toimeksiantaja koki saavansa opinnäytetyöstä tarpeellista tietoa päätöksentekonsa tueksi. Liitteen 3 sekä Taulukon 3 mukaisten vertailutaulukoiden avulla selkeytettiin eri toimintamuotojen välisiä eroja. Toimeksiantajan avuksi laadittiin myös Excel-taulukkopohja, jonka avulla hänen olisi mahdollista pitää yhdenkertaista kirjanpitoa. Opinnäytetyön tuloksena toimeksiantaja kokee yritystoiminnan pakolliset ilmoitukset ja päivämäärät selkeämmiksi, ja yksinyrittäminen tuntuu mahdolliselta.

Mitään konkreettisia ratkaisuja ei opinnäytetyö kuitenkaan tarjoa esimerkiksi verkkolaskutuksen osalta. Mikäli toimeksiantaja päättäisi siirtyä käyttämään esimerkiksi jotakin verkkolaskupalvelua, vaatisi tämä tarkempaa vertailua eri ohjelmien ja palveluiden välillä. Myös vertailu OP-kevytyrityspalvelun sekä yksinyrittämisen välillä tarjoaa toimeksiantajalle vaihtoehtoja ratkaisujen sijaan. Tämä on kuitenkin perusteltua, sillä esimerkiksi euromääräiset säästöt jäävät sen verran pieniksi, että niiden vaikutus kannattavuuden tarkastelussa jää epäolennaiseksi. Jää toimeksiantajan harkinnan varaan, haluaako hän säästää euroissa vai yritystoiminnan hallintoon käytetyssä ajassa.

Sivutoimisen yrittäjyyden yleistyessä moni hyötyisi siitä, että eri määräykset olisivat yhtenäisempiä. Nyt vaihtelevat raja-arvot ja pienen toiminnan määritelmät saattavat herättää hämmennystä ja nostaa kynnystä yritystoiminnan aloittamiseen. Päätoimiseen yrittämiseen kirjoitetut oppaat eivät välttämättä tarjoa kovin paljon neuvoja sivutoimiselle yrittäjälle. Myös yritystoiminnan vaikutus palkansaajan etuuksiin saattaa tulla sivutoimiselle yrittäjälle yllätyksenä. Laskutuspalveluntarjoajat ovatkin löytäneet tämän kohderyhmän, ja palvelua myydään korostaen helppoutta ja vaivattomuutta. Satunnaiseen yritystoimintaan tai laskutustarpeeseen nämä palvelut sopivatkin hyvin ja ne saattavat madaltaa kynnystä aloittaa yritystoiminta. Mitenkään mahdotonta ei sivutoiminen yksinyrittäminen kuitenkaan ole, vaan pienellä perehtymisellä toiminnan järjestäminen on täysin mahdollista.

LÄHTEET

Accountor Group n.d a. Toiminimen perustaminen. Yrityksen-perustaminen.net. Viitattu 8.2.2021. <https://yrityksen-perustaminen.net/toiminimen-perustaminen/>.

Accountor Group n.d b. Osakeyhtiön perustaminen. Yrityksen-perustaminen.net. Viitattu 8.2.2021. <https://yrityksen-perustaminen.net/osakeyhtion-perustaminen/>.

Accountor Group n.d c. Kevytyrittäjyys. Yrityksen-perustaminen.net. Viitattu 11.2.2021. <https://yrityksen-perustaminen.net/kevytyrittajyyys/>.

Accountor Group n.d d. Osuuskunnan perustaminen. Yksityksen-perustaminen.net. Viitattu 11.2.2021. <https://yrityksen-perustaminen.net/osuuskunnan-perustaminen/>.

Aaltonen, T. 2021. Yritystoiminnan verotettava tulo. Viitattu 10.2.2021. <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yritystoiminnan-verotettava-tulo>.

Eläketurvakeskus 2020. Yrittäjän eläketurva. Työeläke.fi. Viitattu 1.3.2021. <https://www.tyoe-lake.fi/yrittajan-elaketurva/#d0f55c19>.

Hakola, E. 2019. Vuoden kuluttua yritysasiakas voi vaatia laskua sähköisenä- laskun täytyy olla EU-standardien mukainen. Uutinen. Suomen Yrittäjät. Viitattu 2.3.2021. <https://www.yrittajat.fi/uutiset/606190-vuoden-kuluttua-yritysasiakas-voi-vaatia-laskua-sahkoisena-laskun-taytyy-olla-eu#a76f5e1f>.

Holopainen, T. 2020. Yrityksen perustamisopas 2020 – käytännön perustamistoimet. 30. uudistettu painos. Turenki: Asiatieto Oy.

Hynynen 2018. Taloushallinnon ohjelmistot vertailussa. Talouskuutio.fi. Viitattu 3.3.2021. <https://www.talouskuutio.fi/taloushallinnon-ohjelmistot-vertailussa/>.

Ilmaisohjelmat.fi n.d. Kirjanpito. Viitattu 3.3.2021. <https://www.ilmaisohjelmat.fi/kirjanpito>.

Isolta Oy 2021a. Lataa ilmainen pohja yhdenkertaiseen kirjanpitoon sinulle sopivassa muodossa. Viitattu 3.3.2021. <https://www.isolta.fi/yhdenkertainen-kirjanpito-ilmainen-excel-pohja/lataa-pohja/>.

Isolta Oy 2021b. Hinnat. Viitattu 6.4.2021. <https://www.isolta.fi/hinnat/>.

Järventaus, J. & Kekäläinen, H. 2018. Uudistuva työ ja yrittäjyys – visioista toteutukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 27/2018. Viitattu 20.1.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161072/TEMjul_27_2018_Uudistuva_tyo.pdf.

Kansaneläkelaitos 2019. Suomen sosiaaliturva. Viitattu 1.3.2021. <https://www.kela.fi/suomen-sosiaaliturva>.

Kansaneläkelaitos 2020. Soviteltu työttömyysetuus. Viitattu 4.2.2021. <https://www.kela.fi/soviteltu-tyottomyysetuus>.

Kansaneläkelaitos 2021. Työnteko työttömyyseläkkeellä. Viitattu 4.2.2021. <https://www.kela.fi/tyokyvyytomyyselake-ja-kuntoutustuki-tyonteko-elakkeella>.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen n.d a. YEL-maksut ja laskuasiat. Viitattu 5.2.2021. <https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yel-vakuutus/yel-maksut-ja-laskuasiat/>.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen n.d b. YEL-työtulo vakuutuksen perustana. Viitattu 5.2.2021. <https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yel-vakuutus/yrittajan-tyotulo/>.

Kirjanpitolaki 1336/1997. Helsinki. 1997. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>.

Laki hankintayksiköiden ja elinkeinonharjoittajien sähköisestä laskutuksesta 241/2019. Helsinki. 2019. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190241>.

Lydman, K. 2016. Uusi kirjanpitolaki käytännössä – keskeiset muutokset. Tallinna: Tietosanoma.

Minilex Oy n.d. Yksi osakas osakeyhtiössä. Viitattu 8.2.2021. <https://www.minilex.fi/a/yksi-osakas-osakeyhti%C3%B6ss%C3%A4>.

OP Ryhmä n.d. OP Kevytyrittäjä – Usein kysyttyä. Viitattu 16.3.2021. <https://op-kevytyrittaja.fi/tuki>.

Oulun Seudun Uusyrityskeskus ry n.d. Yrityksen tuloverotus. Yritystulki.fi. Viitattu 10.2.2021. <https://www.yritystulki.fi/fi/alue/oulu/toimiva-yrittaja/verotus/tuloverotus/>.

Sekki, A. & Härkönen, O. 2020. Kevytyrittäjyys – opas sivutoimiseen yrittäjyyteen. Helsingin Kamari Oy.

Sorsa, V. 2019. Opiskelija, kiinnostaako yrittäjyys? Ota nämä asiat huomioon. Artikkel. OP Ryhmä. Viitattu 4.2.2021. <https://www.op-media.fi/yrittajyys/yrityksen-perustaminen/opiskelija-kiinnostaako-yrittajyys-ota-nama-asiat-huomioon/>.

SPL Group Oy n.d. Kevytyrittäjän tulolaskuri. Ukko.fi. Viitattu 1.3.2021. <https://extra.ukko.fi/tools/salary-calculator>.

Suomen Yrittäjät 2019. Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja. Viitattu 8.2.2021. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/toiminimi-eli-yksityinen>.

Suomi.fi 2019. Toimialakohtaiset vakuutukset. Viitattu 2.3.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-kaynnistaminen/opas/yrittajan-vakuutukset/toimialakohtaiset-vakuutukset>.

Suomi.fi 2021. Taloushallinnon ulkoistaminen. Viitattu 2.3.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-kaynnistaminen/opas/kirjanpito-ja-taloushallinto/taloushallinnon-ulkoistaminen>.

Suomi.fi n.d. Luvat ja velvoitteet. Viitattu 19.2.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/vastuut-ja-velvollisuudet/luvat-ja-velvoitteet>.

Taloushallintoliitto 2016. Kirjanpitolaki ja elinkeinoverolaki edelleen ristiriidassa. Uutinen. Viitattu 16.2.2021. <https://taloushallintoliitto.fi/ajankohtaista/kirjanpitolaki-ja-elinkeinooverolaki-edelleen-ristiriidassa-22122016>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021a. Starttiraha- aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 4.2.2021. https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021b. Yrittäjän ja omassa työssä työllistyvän työttömyysturva. Viitattu 1.3.2021. https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/yrittaja_tyottomyysturva/index.html.

Tomperi, S. 2018. Käytännön kirjanpito. 26. uudistettu painos. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Tuomaala, M. 2020. Miten verkkolaskutus toimii? Blogikirjoitus. OWS Finland Oy. Viitattu 19.3.2021. <https://www.ows.fi/ows-blogi/miten-verkkolaskutus-toimii>.

Verohallinto 2017. Liikkeen- ja ammatinharjoittajien sekä maataloudenharjoittajien matkakustannusten vähentäminen. Viitattu 9.2.2021. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48192/liikkeen_ ja_ ammatinharjoittajien_ seka_ m3/.

Verohallinto 2019a. Kevytyrittäjä työskentelee laskutuspalveluyrityksen kautta. Viitattu 11.2.2021. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/perustaminen-ja-muutokset/uusi-yritys/kevytyritt%C3%A4j%C3%A4/>.

Verohallinto 2019b. Työmatkakustannusten korvaukset verotuksessa. Viitattu 24.2.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48013/ty%C3%B6matkakustannusten-korvaukset-verotuksessa2/>.

Verohallinto 2019c. Palkka ja työkorvaus verotuksessa. Viitattu 1.3.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48037/palkka-ja-ty%C3%B6korvaus-verotuksessa/>.

Verohallinto 2020a. Ennakkovero. Suomi.fi. Viitattu 10.2.2021. <https://www.suomi.fi/palvelut/ennakkovero-verohallinto/c1164c38-e95d-452f-a0e3-487d2dcb23e5>.

Verohallinto 2020b. Ennakkoveron erien määrä. Viitattu 10.2.2021. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/ennakkovero-yritykset-ja-yhteisot/yhteisojen_ennakkoveron_maksamine/kuinka-usein-ennakkovero-maksetaan/.

Verohallinto 2020c. Verotuksen muutoksia 2021. Viitattu 24.2.2021. <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/uutiset/uutiset/2020/verotuksen-muutoksia-2021/>.

Verohallinto 2021a. Arvonlisäverottoman vähäisen toiminnan raja 15 000 euroa. Viitattu 4.2.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48658/arvonlis%C3%A4verottoman-v%C3%A4h%C3%A4isen-toiminnan-raja-15-000-euroa/>.

Verohallinto 2021b. Ennakkoperintärekisteröinnin merkitys. Viitattu 10.2.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47881/ennakkoperint%C3%A4rekister%C3%B6innin-vaikutukset-yritystoimintaan3/>.

Verohallinto 2021c. Millainen toiminta on arvonlisäverotonta? Viitattu 11.2.2021. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/arvonlis%C3%A4veroprosentit/arvonlis%C3%A4veroton-liiketoiminta/>.

Verohallinto 2021d. Kilometrikorvaus ja päiväraha. Viitattu 11.2.2021. https://www.vero.fi/henki-loasiakkaat/auto/kilometrikorvaus_ ja_ paivaraha/.

Verohallinto 2021e. Osuuskunnan ja sen jäsenen verotuksesta. Viitattu 9.3.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48011/osuuskunnan-ja-sen-j%C3%A4senen-verotuksesta3/>.

Verohallinto 2021f. Työpanokseen perustuvan osingon ja ylijäämän verotus. Viitattu 9.3.2021. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47804/ty%C3%B6panokseen-perustuvan-osingon-ja-ylj%C3%A4m%C3%A4n-verotus2/>.

Visma n.d. Verkkolaskut.fi. Viitattu 6.4.2021. <https://www.verkkolaskut.fi/>.

Ylönen, O. 2020. Kevytyrittäjän verovähennykset – mitä kevytyrittäjä saa vähentää? Artikkel. Ilona Works Finland Oy. Viitattu 11.2.2021. <https://ilona.works/kevytyrittaja/kevytyrittajan-verovahennykset-mita-kevytyrittaja-saa-vahentaa/#/>.

**Liite 1. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma
(Tomperi 2018, 154).**

	<i>Tilikausi</i>	<i>Ed. tili- kausi</i>
Bruttotulos	0,00	0,00
Henkilöstökulut	- 0,00	- 0,00
Poistot ja arvonalentumiset	- 0,00	- 0,00
Liiketoiminnan muut kulut	- 0,00	- 0,00
Liikevoitto	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja kulut	0,00	0,00
Voitto ennen veroja	0,00	0,00
Tuloverot	0,00	0,00
Tilikauden voitto	0,00	0,00

Liite 2. Mikroyrityksen lyhennetty tase (Tomperi 2018, 163–164).

	<i>Tilikausi</i>		<i>Ed. tilikausi</i>	
Vastaavaa				
<i>Pysyvät vastaavat</i>				
Aineettomat hyödykkeet	0,00		0,00	
Aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
Sijoitukset	0,00		0,00	
<i>Vaihtuvat vastaavat</i>				
Vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
Saamiset	0,00		0,00	
Rahoitusarvopaperit	0,00		0,00	
Rahat ja pankkisaamiset	0,00		0,00	
Vastaavaa yhteensä	0,00		0,00	
Vastattavaa				
<i>Oma pääoma</i>				
Osake- osuus- tai muu vastaava pääoma	0,00		0,00	
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00		0,00	
Tilikauden voitto (tappio)	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Vieras pääoma</i>				
Pitkäaikainen	0,00		0,00	
Lyhytaikainen	0,00		0,00	
Vastattavaa yhteensä	0,00		0,00	

Liite 3. Yhteenveto eri toimintamuotojen välisistä eroista.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	Osakeyhtiö	Kevytyrittäjä muodollisessa työsuhteessa
Tuloverotus	Verotetaan luonnollisena henkilönä. Yritystulo jaetaan ansiotuloksi ja pääomatuloksi. Ansiotulon verotus verokortin mukaisesti, pääomatulon veroprosentti 30 % tai 34 %.	Verotus kohdistuu yhtiöön. Yhteisön tulovero 20 %. Jos maksetaan palkkaa, verotus verokortin mukaan. Jos nostetaan osinkoa, verotetaan osinkoverotuksen mukaisesti.	Korvaus palkkaa, verotetaan ansiotulona.
Vähennyskelpoiset kulut	Pääsääntöisesti kaikki yritystoimintaa edistävät kulut.		Vain suoraan asiakastyöhön liittyvät kustannukset. Henkilökohtaisessa verotuksessa vähennyskelpoista kuitenkin laskutuspalvelun palvelumaksu, sairausvakuutusmaksu sekä mahdolliset lisäpalvelumaksut.
Verovapaat matkakustannukset	Matkakorvausten korvaukset ei mahdollista. Jos yritystoiminnassa käytetty auto yksityisomaisuutta voi hakea työkäytön osuudesta lisävähennyksen.	Matkakustannusten korvaukset mahdollista.	Matkakorvausten korvaukset mahdollista, kun liittyvät asiakastyöhön ja sisällytetty asiakkaan laskuun.
Alv-velvollisuus	Alv-velvollinen, mikäli arvonlisäverovelvollisuuden alaraja ylittyy. Mikäli ilmoittautunut velvolliseksi ja tulo jää alle alarajan, oikeutettu alarajahuojennukseen.		Ei alv-velvollinen. Asiakkaan laskuun kuitenkin lisätään alv, sillä laskutuspalvelun tarjoaja on alv-velvollinen.
YEL-vakuutus	YEL-velvollinen, mikäli arvioitu työtulo ylittää alarajan ja yritystoiminta jatkuvaa tai kestoaltaan yli neljä kuukautta. Osakeyhtiön osakkaan kohdalla vain, jos omistaa yksin yli 30 % tai yhdessä perheen jäsenen kanssa 50 % yhtiöstä. Vakuutusvelvollisia voivat olla myös yksityisen elinkeinonharjoittajan perheenjäsenet.		
Kirjanpito	Kahdenkertainen kirjanpito tai jos ehdot täyttyvät myös yhdenkertainen kirjanpito mahdollista.	Kahdenkertainen kirjanpito.	Ei kirjanpitovelvollinen.
Tilinpäätös	Mikrokokoinen yritys ei tilinpäätösvelvollinen.	Tilinpäätös velvollinen.	Ei kirjanpitovelvollinen.

Liite 4. Esimerkki toimeksiantajalle tehdystä Excel-pohjasta yhdenkertaiseen kirjanpitoon.

pvm	Tositeno	Selite	Tulot			Menot			Alv-velka
			Summa Alv 0 %	Alv 24%	Summa yhteensä	Summa Alv 0%	Alv 24%	Summa yhteensä	
26.6.2020	1	Myyntilasku 1	800,00	192,00	992,00				992,00
17.10.2020	2	Työtuoli				300,00	72,00	372,00	-372,00
31.10.2020	3	Myyntilasku 2	70,00	16,80	86,80				86,80
14.11.2020	4	Myyntilasku 3	250,00	60,00	310,00				310,00
3.12.2020	5	Myyntilasku 4	90,00	21,60	111,60				111,60
13.12.2020	6	Puhelin				530,00	127,20	657,20	-657,20
									0,00
									0,00
		Yhteensä	1210,00	290,40	1500,40	830,00	199,20	1029,20	471,20

Myyntisaamiset			
Laskunro	Selite	Summa	Eräpäivä
Myyntilasku 5	Erkki Esimerkki	248,00	28.12.2020

Ostovelat			
Laskunro	Selite	Summa	Eräpäivä
1234	Toimistotarvike oy	400,00	29.12.2020